

Registered at G.P.O., Melbourne, for
Transmission by Post as a Periodical.

The Australian Esperantist

Official Organ of the Australian Esperanto Association

Editor: F. R. BANHAM, 2 Banchory St., Essendon, W.5, Victoria.

Address of A.E.A.: Box 2122T, P.O., Elizabeth Street, Melbourne.

Treasurer: K. Linton, 11 Poplar Street, South Caulfield, S.E.8.

Zamenhof

MELBOURNE

Centenary, 1959

Dr. L. L. ZAMENHOF, Author of Esperanto.

DECLARATION

On the occasion of the Hundredth Anniversary of the Birth of
Dr. L. L. Zamenhof.

December 15, 1959, will be the hundredth anniversary of the birth of Dr. L. L. Zamenhof.

Inspired by a profound love of humanity and aware that the diversity of languages constitutes the fundamental obstacle to all forms of international inter-communication and consequently to better understanding among the peoples of the world, L. L. Zamenhof devoted his great talents and all his energies to the solution of that problem.

In the year 1887 there appeared in Warsaw the first text-book of the International Language, which he published under the pen-name "Dr. Esperanto", from which the language later derived its name.

In little more than seventy years the language has spread through the whole world and has become in our day a fact of social and cultural significance.

Each year 10,000 to 15,000 people, belonging to the most dissimilar linguistic groups, gather in various international congresses, conferences, seminars and other meetings using for their reports, lectures, speeches, discussions and personal conversations the International Language exclusively. These are the only international meetings of the present day during which communication takes place not only without interpreters, but also without humiliation, on a basis of complete equality, through the use of a single neutral language.

Innumerable individual men and women from all walks of life maintain, through the International Language, contacts across all linguistic frontiers.

The scientific and cultural literature in the International Language—both translated and original—is already comprehensive and of high quality. New books are continually being published. A considerable number of magazines and specialized reviews are regularly published in Esperanto. The application of the language in science and for specialist purposes is constantly extending.

In radio broadcasting, tourism, business and other fields Esperanto is gaining increased stature.

Meanwhile the language has been developing its capacity in the same way as any literary language develops, while at the same time, through a continuing intensification of international contacts, its unity and coherence have also been more firmly established.

In its resolution of December 10, 1954, the General Conference of UNESCO, after debating the report by its Director-General, "noted the results achieved by Esperanto in the field of international intellectual exchanges and for bringing the peoples closer together" and recognized that "those results correspond with the objects and ideals of UNESCO."

The practical application of Esperanto has shown that the fundamental barrier to international communication and co-operation—the language barrier—has been overcome for those who know the International Language. That obstacle can be overcome in the same way for everyone else. Only goodwill and a little effort are necessary to master the language.

During the whole of 1959 various celebrations have been arranged throughout the world to commemorate the 100th Anniversary of Dr. Zamenhof's birth. To co-ordinate these activities, which will culminate on December 15, 1959, a special organizing Committee has been established, working under the auspices of an International Committee of Patrons, which includes outstanding personalities in the scientific, literary and general cultural and public life of different countries.

The International Organizing Committee addresses

AN APPEAL

to all international, national and private organizations;
to all international and national scientific, literary, educational, commercial
and other institutions;

to all television and radio authorities;

to editors of newspapers and magazines;

to professors and teachers and to all other cultural agencies

to commemorate in suitable form the Centenary of the birth of Dr. Zamenhof and to give their help and support to the further dissemination of the International Language, Esperanto.

The International Organising Committee appeals directly to every person who has had first-hand experience of the difficulties due to the language obstacle in international relations, to learn Esperanto without delay, thereby not only making use of the many advantages conferred by a knowledge of that language, but also contributing to its extension. The greater the number of those who know and use the International Language, the greater is its value and the more useful becomes a knowledge of the language for each individual.

Esperanto is not intended to replace the existing national languages, but to do away with the linguistic chaos in international relations by serving as a neutral instrument of international communication for all.

INTERNATIONAL COMMITTEE OF PATRONS

Dr. Juscelino Kubitschek de Oliveira, President of Brazil.

Vincent Auriol, former President of France; **Enrico Celio**, former President of Switzerland.

Camille Huysmans, President of the Chamber of Deputies, Belgium; **Czeslaw Wycech**, Marshall of the Polish Parliament; **Dr. Felix Hurdes**, President of the Austrian Parliament; **Istvanne Vass**, Vice-President of the Hungarian Parliament.

Jozef Cyrankiewicz, Prime Minister of Poland; **Dr. W. Drees**, former Prime Minister of the Netherlands; **Gaston Eyskens**, Prime Minister of Belgium; **Guy Mollet**, former Prime Minister of France; **Rt. Hon. Walter Nash**, Prime Minister of New Zealand; **Julius Raab**, Federal Chancellor of Austria; **Dr. H. C. Leopold Figl**, former Federal Chancellor of Austria; **Antonio Segni**, former President of the Italian Government.

Birger Bergersen, Minister of Education, Norway; **Wladyslaw Bienkowski**, Minister of Education, Poland; **Rt. Hon. R. G. Casey**, Minister for External Affairs, Australia; **Krste Crvenkovski**, Member of the Federal Executive Council, Yugoslavia; **W. Dahanayaka**, Minister of Education, Ceylon; **R. Edenman**, Minister of Education, Sweden; **Prof. Oscar Secco Ellauri**, Minister for External Affairs, Uruguay; **Prof. Tadeusz Galinski**, Minister for Culture, Poland; **Jorgen Jorgensen**, Minister of Education, Denmark; **Istvan Kossa**, Postmaster-General, Hungary; **Jayaweera Kuruppu**, Minister for Local Government, Ceylon; **Halvard Lange**, Minister for External Affairs, Norway; **Ernst Lemmer**, Minister for All-German Affairs, Germany; **Colonel Marco Aurelio Merida**, Minister for Education, Guatemala; **Dr. Francisco Negrao de Lima**, Minister for External Affairs, Brazil; **Soren Olesen**, Minister of the Interior, Denmark.

Lord Boyd-Orr, former Director-General of F.A.O.; **Trygve Lie**, former Secretary-General of the United Nations.

And eighty-six Nobel Prize-winners, Academicians and other eminent Scientists and Authors, including **Prof. Sir Mark Oliphant**, K.B.E., F.R.S., Director of the School of Research in Physical Sciences at the Australian National University.

Zamenhof and the Ideal of an International Language

By Fred Williams, F.B.E.A., President, Australian Esperanto Association.

Since the beginning of the Seventeenth Century, there have been many attempts to introduce an international language to overcome the barrier to understanding imposed by the diversity of national tongues.

Some of the advocates of such a "lingua franca" were famous men, e.g., Descartes and Leibnitz, and some of the schemes they put forward had possibilities. But until the last quarter of the Nineteenth Century, there was no organized movement and no leader able to establish an organized movement on the ideal of international friendship through an international language.

The success of Esperanto has been due in no small part to the burning conviction of its author, Ludovic Lazarus Zamenhof, a young Jewish oculist in Poland, who published his project for an international language in the year 1887, using the pen name of "Dr. Esperanto".

Zamenhof had been greatly disturbed by the enmity existing between the various groups of the inhabitants of Bialystok, his birth-place.

He had inherited from his father, a teacher, a keen interest in languages and noticed that the misunderstandings and quarrels of the Russians, Poles, Germans and Jews, were often due to the fact that they spoke in different languages.

He noted also that the Russian officials sometimes deliberately encouraged language differences in order to separate the different communities. Zamenhof reflected that international misunderstandings also arose or were accentuated by language diversity. He determined to find a solution.

As he went on studying and considering the matter, he came gradually to the idea of a neutral international language based upon the major modern cultural tongues, but not identified with any one of them. He selected a vocabulary drawn from Romance, Germanic and even a few Slav roots, and build up a grammar drawing on the experience of the

unplanned languages, but discarding any forms shown by experience or logic to be unnecessary.

Thus Esperanto became a masterpiece of logic and simplicity, but its acceptance and development have been due to the ideal of international friendship which impelled the pioneer Esperantists and their successors to devote their time and money, and sometimes to sacrifice renown in other fields, in the interests of the language.

An English historian of the Movement, E. D. Durrant, gives full credit for the idealistic basis of Esperanto to Zamenhof himself: "It is beyond doubt that Esperanto owes much of its success to the wide-vised outlook of its creator, who was throughout his life a practical minded idealist. Not only did he have a sound perception of the magnitude of the problem and the necessary patience and judgment to carry through his task of creating the language, but he also possessed those rare qualities of understanding which served to attract to it the right type of adherent to carry it through its early days. While he was fully alive to the material advantages which would result from an international auxiliary language, the fundamental motive which impelled him throughout his life was the desire to contribute to international understanding and good-will."

Zamenhof's idealism was demonstrated by his years of patient study and writing in his spare time; by his modesty in publishing his first book under the pen name "Dr. Esperanto"; by his faithfulness in devoting so much time and energy to furthering the language when he had the greatest difficulty in earning a living.

He showed it also through his refusal to benefit himself financially by his writing. Waiving copyright, he gave Esperanto as a free gift to the world.

He showed it again by his lack of self-seeking, declining to hold any official position in the Esperanto movement as soon as there were others competent to take over its direction.

The Life and Work of Dr. Ludovic Zamenhof

By Dr. R. G. Robbins, Vice-President Australian Esperanto Association.

Ludovic Zamenhof, the author of Esperanto, was born of Hebrew parents on December 15, 1859, in the small town of Bialystok, then Russian Poland, where his father was a struggling school-teacher. Despite difficulties all the children were given a full education. Ludovic grew up as a pale ascetic youth; a thoughtful and studious boy who soon showed talent in his schoolwork. His mother fanned his inherent idealism, while his father often called him back to the realities of life.

It was not an easy life for Jews in Russia at that time. As a minority they were often singled out, mocked in the streets, provoked into quarrels and boycotted. In fact in Bialystok there was always an undercurrent of fear and hate and misunderstanding which existed between the minorities present, Jews and Russians, Germans and Poles. The youthful Zamenhof felt that much of this misunderstanding stemmed from the difference in language. Communication barriers stood like high walls dividing neighbour from neighbour. Perhaps some-day he could find a way to break down these walls.

In 1873, when Ludovic was 14, the family moved to Warsaw where he continued classical studies. These included military and political history and he soon realized that not only was hatred and distrust fomented among minorities, but that on a national scale whole peoples could be deliberately roused to indignation; wars were often created and these in turn bred further wars. With the ardour of youthful idealism he dreamed of nullifying the power of a few leaders; to reach out and unite the common peoples of the nations who suffered because they could not understand each other.

With enthusiasm he began the study of Greek and Latin, hoping that one of these might be revived to serve again as an international contact between peoples. But these were difficult languages unsuited to modern life and out of reach for all but intellectuals. He even seriously

considered a purely artificial system based on short sounds, but before long saw that a compromise was necessary. He set out to create a language based upon the natural roots of European languages.

There were many problems to overcome. Meantime he absorbed French, German and then English. Out of these studies he applied a system of prefixes and suffixes which reduced his vocabulary to basic units, grammar was simplified to logical and only absolutely necessary forms and unhampered by exceptions.

At 18, when he was in his last year of high school, the language project was in manuscript form. At a gathering of fellow students he presented his language.

However, the following year high school days were over, a career must be chosen. To Jews in Imperial Russia there was little choice. The only profession open to them was that of medicine. His father made him promise to forsake linguistic pursuits at least for a year or so and packed up all his notebooks of grammar, vocabulary, verse and translations, locking them in a cupboard. For the next two years Zamenhof was a medical student at the university in Moscow, but in 1881, no longer able to exist financially in Moscow, Zamenhof returned to Warsaw and continued at the university there.

Home again, he confided to his mother that in spite of his promise to his father, his heart still lay with his beloved notebooks. The truth came out! Acting in all sincerity, his father had burned the manuscripts during his absence. Ludovic knew that he could rewrite his work, but he made a vow never to discuss again his project until he was free from university studies.

Thus it was that for the next six years he worked assiduously on the language, changing, rejecting, correcting. This was the true proving ground of Esperanto. During this period he gave it a living rhythm and breathed into it some of the inspiration he felt.

In 1884 he passed his medical degrees, but for two years searched in vain for a practice. Always retiring and modest, he came to the conclusion that general medicine was not for him, and 1886 found him back from Vienna and ready to set up as an eye specialist. That summer he met his wife-to-be, Klara Zilbernik, daughter of a Warsaw merchant.

Klara's father soon heard of his future son-in-law's project and encouraged him to publish the first booklet at his own personal expense. It came out before the end of 1887 under the pseudonym of Dr. Esperanto. At first in Russian, then in Polish, French, German and English. Included were an introduction, translations, verse, grammar, a two-way dictionary and a membership form inviting signatures from those ready to support the project. The first few months of their marriage was spent sending these booklets to editors and other personages throughout the world.

The young couple awaited results. Soon letters, many written in Esperanto, came in increasing numbers. The new language was approved, the ideal applauded. A second booklet appeared in 1888 and in 1889 an address list with a thousand names. Esperanto groups were formed, a journal started.

On the home front, however, Dr. Zamenhof had to face failure. Now with two children he did not have sufficient patients to provide a living. He left his family and tried to start a practice elsewhere, but in 1890 was back in Warsaw. Here he took over the publication of the new journal "The Esperantist". Further financial difficulties arose, and if it was not for the action of a German esperantist who offered funds to keep the journal going for three more years, Esperanto may well have then flickered and died. In 1894 the family moved to Grodno.

In 1898 Zamenhof once more returned to Warsaw, setting up practice in a poor street in the Jewish quarter. His fees were moderate and soon his waiting room was filled with working class people. Although he later became a competent specialist he continued his work here right up

to his death—modest, never rich, dedicated to the poor.

In 1904 the first international Esperanto congress was organized in Boulogne-sur-mer in France. It was an outstanding success and received official encouragement from the French government.

Zamenhof lived to see his first objectives attained. Congress followed congress and Esperanto became a living movement. There were storms to follow, centred around those who wished to change or alter or modify the language. Through all these Zamenhof guided the movement with true diplomacy, with patience and sagacity. He set out to give Esperanto a literature. Night after night he sat under a lamp translating Shakespeare, Goethe, Molière, Schiller, Gogol.

But more than ever his thoughts turned to wider plans. To him the language was but one aspect of a greater concept. He had already founded a humanitarian movement, the peoples of the world must unite in ideals, find a basis for co-operation and progress together free from war. He would call together a world congress. But it was too late. On the eve of the 10th International Esperanto Congress to be held in Paris war broke out. Europe was plunged into the conflict which only meant misery and common suffering. Zamenhof en route to Paris returned home with a heavy heart.

The war rolled on, Jews were persecuted, people suffered. In July, 1915, the German army occupied Warsaw. Zamenhof's health had failed, his heart was weak and breath came with an effort. Still holding to his ideals, he drafted a plan for a united Europe and planned his world conferences to take place after the war.

For him, however, this time never came. On April 14, 1917, at the age of 57, this true idealist and pioneer internationalist passed on. In the rain a few local Esperantists followed his funeral, but around the world, in small villages and in great cities his portrait was to be found in the homes of the people and his ideals will never perish.

The Structure of Esperanto

By F. R. Fanham, Editor "The Australian Esperantist".

Esperanto is an extracted language, not an artificial one. It is based on a rational synthesis of certain elements common to the more important European tongues, simplified by strict regularization and buttressed by an ingenious system of affixes.

Zamenhof left no systematized account of how he laid the foundations of Esperanto. We know, however, that after theoretical exploration in the field of ancient languages, which for a brief time he visualized as susceptible to adaptation for modern use in a simplified form, and after fruitless attempts to satisfy his postulates by sketching purely artificial schemes, he was struck by the familiar Russian suffix *-skaja* on a street sign, and perceived the possibilities of a tongue the vocabulary of which could be built up largely from an ordered use of affixes. Acting on this, he avoided huge dictionaries and a strain on the memory that should be no part of a simple auxiliary language.

Thanks to his persistence and linguistic intuition, Zamenhof succeeded in giving Esperanto all the four postulates necessary to the effectual existence of an international language. They are:

- (1) Simplified and rational grammar.
- (2) Internationality of word-elements.
- (3) Free evolution and development (independent of any person or persons) and natural growth and direction in accordance with its own genius.
- (4) Practical application and use in the work of the world.

Before Zamenhof and after him, all plan-language projects have solved only one or two of these postulates. He solved all four.

A brief survey of the chief structural features: The 28 letters, of which six are circumflexed, have each only one sound. All these sounds are found in English, except the guttural *Ĥ*, found in Welsh and most European languages. Stress is on the penultimate syllable.

Nouns end in *-O*, adjectives in *-A*, and adverbs in *-E*; except a few, underived, in *-Aŭ*. Adjectives agree in number and case with their nouns. The plural is formed by adding *-J* to the final *-O* of the noun or *-A* of the adjective.

The verbal system: Five endings, in *IS*, *AS*, *OS* for past, present and future; *US* for the conditional, and *U* for the imperative. Invariable for number and person.

Simple tense: *mi amis* (I loved); *ili amas* (they love).

Every compound tense, active and passive, is formed with only two words—the single auxiliary *ESTI*, plus a participle active or passive. There are six participles, comparable in their flexibility only with Greek, the expressiveness of which can be obtained in Esperanto without the complexity and irregularity that make the learning of Greek such a hard task. Mastery of the participles in Esperanto may be gained in an hour.

Compound tenses: *Mi estAs irInta* (I have (am) gone); *mi estIs irAnta* (I was going); *mi estIs irOnta* (I was about to go); *mi estOs irInta* (I shall have gone) &c.

Plural: *Ili estOs irAntaj* (they will be going). Adjectival participle agrees with its noun or pronoun. Note that the distinctive vowels *I*, *A*, *O* indicate the time element.

The **pronominal** system is simple: *mi, ci, li, ŝi, ĝi, ni, vi, ili, si, oni* (personal pronouns), and certain relative and demonstrative pronouns. These may take the endings for the adjective (*a*), the plural (*j*), and for the accusative (*n*): e.g., *mia, mian; miaj, miajn*.

The **correlative table** of 45 words is a masterpiece; it stamps with genius the work of Zamenhof. There are comparable analogies in Greek, Russian and Japanese, and to some extent in most languages. Its symmetry and simplicity can be appreciated only by visual study and practical application. To the indefinite *ia, ial, iam, ie, iel, ies, io, iom, iu* are prefixed *k, t, ĉ* and *nen*, which respectively give the interrogative, demonstrative, collective and negative.

Affixes: Two illustrations, -in and -mal-, show how at a stroke hundreds of forms are created with the least charge on memory. By the use of -in one may express any female common noun, from a mammoth to a microbe. Unlike the Arab, the European does not use a distinctive word for a female camel, but at the call of occasion he may say: *kamelino* and done with it! Were it necessary, say in a fable, to denote a female flea, "*pulino*" is to hand.

Instead of having to learn the opposites of rich, strong, great, tall, one says: (mal)riĉa, (mal)forta, (mal)granda, (mal)alta, and so on with thousands more. Obviously the use of some 50 affixes greatly reduces the call on memory and so obviates the need for giant dictionaries.

All the affixes are soundly based on rigorous distillation of the chief languages, and there is nothing arbitrary in their election.

The use of the **accusative** ending, to show the direct object, is more than compensated for by added clarity and syntactical freedom; further, it enables imitation of or approximation to any national-language word order. Emphasis, too, plays a big part. To say that the only logical word order is that of the ordinary French or English sentence: subject, verb, complement: is to regard as illogical or unnatural the word order in, for example, classical Latin and Greek, and among modern languages German and the Slav tongues, all of which have accusative endings that permit relatively free phrase-patterns.

The **vocabulary** of Esperanto is largely Romano-Germanic but its internal structure is agglutinative: i.e. it is based on root-words which, together with affixes, form compounds to express any nuance. This feature should be attractive to Hungarians, Finns and Turks, outside the Aryan language group, and also to non-Europeans whose mother tongue has similar affinity with Esperanto.

Internationality of words: An English-speaker can recognise from 75% to 90% of the words in a given Esperanto text, once he is familiar with the phonetic spelling and the rules of word derivation. Of the

4155 Esperanto roots in the Nine-Language Lexicon of Bastien, those having related forms in the chief European languages are as follows: Roots from French, 91.6%; English, 89.5%; Italian, 88.9%; Spanish, 87.1%; German, 75.7%; Latin, 64.7%; Russian, 53.5%.

The number of roots officialized by the Language Academy is 4536; those in the standard *Plena Vortaro* (Full Dictionary), 7869. These roots, by derivation, can in combination engender at least 80,000 words; 120 have been formed from the root *help-*. Zamenhof himself gives 53 from *san-* and adds "*et cetera*".

Of the 16 fundamental Rules the 15th permits the absorption into Esperanto of any "international" word, subject of course to its being conformed to Esperanto orthoepy, e.g. *nilono*, *dizelo*, *koktelo*. Hundreds of technical words formed from Greek and Latin, and many terms familiar to the world of belles-lettres, commerce, science and transport are acceptable under Rule 15.

Elision. The use of an apostrophe instead of -o with the noun enables those translating poems from other languages to follow more closely the metrical character of the original, giving, for example, where desirable, the "masculine" ending to a line, or saving a "foot". In art prose and poetry the article "*la*" may also be rendered "*l'*" thus: *pri l'viro*, *pro l'homaro*, when preceded by a preposition ending in a vowel.

Style. In purely literary work the essential thing is not the word-material, or the sounds, but the sure deployment of the grammatical forms, the ordered march of ideas and the graceful movement of thought—in a word, the style. All those elements may be more or less retained in a good translation, but in no language so well as in Esperanto. Better than any national language, Esperanto, by its amazing flexibility, makes possible the faithful reproduction of any personal or national style.

As flexible as Greek, as euphonious as Italian, as vigorous as German, as logical as French, and as expressive as English, Esperanto is supremely fitted to serve as "*la internacia lingvo por la tuta mondo*".

Zamenhof—Author, Translator and Pioneer of Esperanto Literature

By C. J. Caldera, M.D., F.B.E.A.

The problem of establishing a universal language to reduce the difficulties of reciprocal understanding amongst nations has challenged learned men for centuries. There had been many attempts to solve this problem, but all had failed, until Dr. Zamenhof developed his project. Esperanto has been a success owing to the amazing insight of its author. He foresaw that, apart from working out a very simple grammar and a vocabulary easy to learn, it was necessary to prove from the beginning that the proposed language was suitable to render all the delicate meanings of the words used in the various national languages. He realised that in order to establish the proposed language on a solid base, it must be supported by its own original literature which, in turn, would help further linguistic evolution.

When Zamenhof published his first two booklets on Esperanto, he included, in addition to the grammar, a dictionary and exercises, two poems—"Ho, mia kor!" (My Heart) and "Mia penso" (My Thought). These poems marked the beginning of an Esperanto literature and Zamenhof's debut as an author. In the following years his poetic tendencies found expression in three other (well known to Esperantists) poems: "La Espero" (Hope); "Al la fratoj" (To the Brothers); and "La vojo" (The Way); all of them appearing in the "Fundamenta Krestomatio", the Esperanto model Anthology.

In the field of prose, Zamenhof left us a very important work: "La Proverbaro" (Collected Proverbs). His father had worked for many years collecting and compiling a book of national proverbs from various nations, often expressing the same fundamental idea in different ways. Zamenhof gave to these proverbs a real Esperanto style, with crisp alliteration and balance, and his expressions are indeed worthy of the most careful study by those who want to acquire a real international way of speaking; the work is con-

sidered one of his best. The diligent reading of the "Originala Verkaro" (the collection of the writings of Zamenhof made by Professor Dietterle) and of the two volumes of "Leteroj de Zamenhof" (Zamenhof's Letters), compiled by Professor Gaston Waringhien, will give to the reader a complete knowledge of his activity in the field of original Esperanto literature. A profusion of articles from his pen appeared mainly in "La Esperantisto" during the years 1889 and 1895. Some of the most important treatises dealt with: "Esperanto kaj Volapuk" (Esperanto and Volapuk); "Esenco kaj estonteco de la ideo de lingvo internacia" (The essentials and prospects of the idea of an International language); "Hilelismo kaj Homaranismo" (Hilicism and Faith in Mankind); and finally, his Address to the Diplomats immediately after the beginning of the first world war.

Zamenhof's work as translator was even more important than his original writing. At the beginning of the movement, the opponents of the idea of an international language, without having any experience of the matter, claimed that Esperanto was totally inadequate to render the delicate shades of meaning to be found in the dictionaries of national languages. Zamenhof understood that a simple denial would have been absolutely insufficient. It was necessary to combat such criticisms by offering evident proofs to the contrary. Only the translation into Esperanto of the most prominent works of literature of the various nations could give such proof. In the foreword to "La Batalo de l'Vivo" (The Battle of Life), Zamenhof says: "In the first years of Esperanto, a gentleman showed me a German book (a translation of a work of Dickens) and said: 'This one, for sure, could not be translated into Esperanto!'" In order to convince the gentleman that he was wrong, I took the book and translated it." This translation of Zamenhof slept in the drawers of his writing desk during many years and

was published only in 1910, but the idea of proving by facts the suitability of Esperanto for translating remained in his mind and impelled him to do more work in that field. Every student of Esperanto has enjoyed reading the translations of: "Hamleto", "La Rabistoj", "Ifigenio en Taŭrido", "La Revizoro", "La Rabeno de Baharah", "La Gimnaziano", "La Fabeloj de Andersen", "Georgo Dandin", "La Biblio", "Marta" and others from the pen of Zamenhof.

Zamenhof's activity as an indirect pioneer of Esperanto literature can be found in two different fields, in subsequent stages. Firstly, he endeavoured to make clear to his co-workers the conception that it is original expression in Esperanto which gives an individuality to the language; that it is impossible to translate word by word from a foreign language into Esperanto; that one can render with the utmost fidelity all the most delicate meanings, but that this may require different wording. At the beginning, cases often presented themselves in which there was doubt concerning the best method of expression; questions were put to Zamenhof and he usually replied publicly in the columns of "La Esperantisto". The collections of these replies are still today a source of extremely useful education for new Esperantists.

After completing the linguistic education of the first generation of Esperantists, Zamenhof started, in a second stage, to encourage them to become translators and original workers. We have, in this regard, the testimony of Grabowsky, who declares that he went through the ordeal of translating into Esperanto the Polish masterpiece of poetry: "S-ro Tadeo", only on account of the insistent advice of Zamenhof. Without his persistence, we should probably have lost the chance of enjoying this glorious translation, which opened new avenues to the Esperanto poets. In fact, Grabowsky was the first translator, after Zamenhof, with his version of the "Neĝa Blovado" (Snow Storm) of Pushkin.

Amongst the most famous translators of the initial period stands alone Dr. Kazimir Bein (Kabe), with

his masterpiece: "La Faraono" (The Pharaoh); he also translated "Interrompita Kanto" (Interrupted Song); "La Funda de l'Mizero" (Depths of Misery); "Patroj kaj Filoj" (Fathers and Sons); "Pola Antologio". A very brilliant woman translator was Maria Sidlowskaja, with her works: "Princo Serebrjanij"; "Stranga Historio" (Strange Story); "Arbaro Bruas" (A Forest Makes a Noise); "Senlingvulo" (Man Without a Language); "Ŝoĝo de Makaro" (Dream of Macarus); "Kapitanfilino" (The Captain's Daughter). Lack of space makes it impossible to give a list of all translators and their respective works—I will simply cite some of the most popular: Devjatnin, Kofman, de Wahl, Boirac, Ramo, Meier, Wackrill, Vazov, Antanazov, Inglada, Toshio, H. Dresen, Bulthuis, Morariu, Kalocsay, Bodo, Krestanoff, Grau Casas, Millward, Lanti, Berger, Isbrucker, Marchesi, Lejzerovicz, Nekrasov, Engholm, Payson, M. C. Butler, Toogu, S. M. Chun. A myriad of other names I must leave out, with regret!

Most important in Esperanto literature are the original works. Dr. Vallienne was the first author of novels written in the international language with his two books: "La Kastelo de Prelongo" (The Castle) and "Ĉu li," (Was it He?). Both works have been rather severely criticized because the language was influenced by French manners of expression. In England, Luyken acquired fame for his novels with "Mirinda Amo" (Amazing Love). Paŭlo Debenham wrote "Stranga Heredaĵo" (Strange Inheritance) and "Pro Iŝtar". Kalocsay in 1921 published his first book of poetry: "Mondo kaj koro" (World and Heart), followed ten years after by his famous "Streĉita kordo" (Tensed Cord). In the slim and rather humorous "Rimportretoj", he gives us a glimpse of the most eminent Esperantists of his time. In collaboration with G. Waringhien, Kalocsay wrote "Lingvo, Stilo, Formo" (Language, Style, Form); "Parnasa Gvidlibro" (Guidebook to Parnasus); "Plena Gramatiko" (Complete Grammar)—all books which are extremely useful aids for the student of the language.

Another well-known Hungarian author is Julio Baghy, whose works: "Viktimoj" (Victims). "Sur Sanga Tero" (On Bloody Ground); "Hural!" (Hurrah); "Printempo en Aŭtuno" (Spring in Autumn); "Dancu Marionetoj" (Dance, Puppets); "Teatra Korbo"; "Preter la Vivo"; "Pilgrimo"; "Migranta Plumo"; "Verdaj Donkhotoj"; find a place in most of the private libraries of Esperantists. Bulthuis became popular with his novels; "Idoj de Orfeo" (Children of Orpheus); "Josef kaj la Edzino de Potifar" (Joseph and Potiphar's Wife); "La Vila Mano" (The Hairy Hand); in this last book, he gives a vivid picture of the way of life of peasants in Holland. Jean Forge contributed "Abismoj"; "Saltego Trans la Jarmiloj" (Leap through Millennia); "Tot Aĉetas Mil Okulojn". Raymond Schwartz is one of the most humorous authors in prose and poetry. He is a master at play on words, as is shown by the myriad quips in his "Verdkata Testamento" (Legacy of a Green Cat); "Prozo Ridetanta" (Smiling Prose); "La Stranga Butiko" (Strange Shop); "La Goja Podio" (The Happy Platform). He is somewhat gloomy and realistic in his romance "Anni kaj Montmartre". Stellan Engholm became well known for his romances: "Al Torento" (To the Torrent); "Infanoj en Torento" (Children in a Torrent); "Homoj sur la Tero" (Men on Earth).

The second world war paralysed literary production in Esperanto and also when the war ended, special political circumstances had an unfavourable influence on our literature.

A Hungarian migrant in Sweden, F. Szilagyí, wrote "Rhapsodies (1 to 5)"; "La Granda Aventura" (The Great Adventure); "La Koko Krias Jam" (The Cock is Already Crowing). In England, Cezaro Rosetti published "Kredu Min, Sinjorino" (Believe Me, Madam). His brother, Reto Rosetti, wrote: "El la Maniko" (From the Sleeve). Mason Stuttard issued "La Virineto en Bluo" (The Little Woman in Blue) and translated "Morto de Trajno" (Death of a Train). G. Waringhien wrote the first volume of his "Eseoj" (Essays). Ivo Lapenna published two works, "La Internacia Lingvo" (The International Language) and "Retoriko" (Rhetoric). Four British poets contributed to a joint book of poems under the title: "Kvaropo" (Four-some) (Auld, Rossetti, Francis and Dinwoodie). Miss M. Boulton made her debut with a volume of poems, "Kontralte" (As a Contralto). Auld published "La Infana Raso" (The Child Race). Kalocsay made a special Esperanto version of Aesop's fables under the title: "Ezopa Saĝo" (The Wisdom of Aesop). A large group of experts translated selections from English literature from the year 1000 to 1800 to form the "Angla Antologio" (English Anthology), and Wm. Auld has just seen published his immense compilation of poems, "Esperanta Antologio", from 90 poets in 35 lands—640 pages.

Thus the initial encouragement given by Zamenhof to the adepts of the language has been responsible for an uninterrupted literary development in Esperanto during its seventy years of existence.

Granda parto de nia vivtempo foriras . . . por la lernado de fremdaj lingvoj.

Kiom multe ni gajnus, se dank'al ekzistado de lingvo internacia, ni povus la tutan tempon, dediĉitan nuntempe al la studado de diversaj lingvoj, dediĉi al la lernado de efektivaj kaj pozitivaj etikaj sciencoj. Kiel alte tiam leviĝus la tutmonda homaro!

(A large part of our lifetime passes in the learning of foreign languages.

How much we should gain if, through the existence of an international language, we could devote all the time now used for studying various languages, to learning actual and positive ethical knowledge. To what height the whole world would then rise!)

The Educational Value of Zamenhof's Gift to the World

By M. Leereveld.

In all walks of life we notice how established customs, tools and working methods persist, although new and better ones are available. This is due partly to man's lack of courage and pioneering, partly to vested interests and to a natural incapacity of the older generation to adapt itself to a new world.

In the field of education we meet with the same phenomenon. Even educational systems of individual schools that claim to be "modern", "progressive" or "experimental" are often so only with a few catch-novelties. They show on the whole a timid hesitation to change from traditional subjects, courses or methods of teaching to others proved to be more valuable in specific cases. Generally the old system lives on in a new guise. It is therefore no wonder that the teaching of Esperanto, of such a great value to the education of children and to the study of their own and of foreign languages, has not been more widely established in schools. It is true that a number of schools all over the world have introduced Esperanto in their curriculum, compulsory or optional, or have classes outside school hours. But teachers of English, French and Latin could give up a period for Esperanto, the study of which helps them in the long run, with more than a period's value per week.

What then are the benefits of Esperanto in school? A few have been listed below.

1. Esperanto is five times easier than any national language, one's own included. This means that a student need spend only a fifth of the time he spends on any national language already taught to reach an equivalent examinable standard. Spending as much time in school as he does at present on say, French, he would know at the end of his secondary school course as much Esperanto as the undergraduate knows of French after three years' study in that field, and would have made an equally extensive study of literature.

2. Zamenhof's aim in creating the neutral language was to provide humanity with an easy, democratic means of communication, which, because of its neutrality, would foster international understanding and create among the peoples of the world a feeling of brotherhood and equality. Every student of Esperanto is seized by this feeling of international unity and friendship, this belonging to the world community of mankind. An Esperantist is in a strong position to be a consistent advocate of international co-operation, and every student of Esperanto has taken a practical step in furthering the ideals of the United Nations.

3. We often hate grammar, which is so complicated, and at first sight irrational, in the national languages. Yet we cannot dispense with it. To do so would be like trying to build without understanding the principles of building. Grammar is the indispensable structure of any language. Our dislike arises then, when we cannot understand the many unnecessary or illogical grammatical rules and the disturbing amount of irregularities in the national language. In them the grammar is so complicated that we cannot see it as a harmonious structure. In Esperanto there are no irregularities and the grammar is a clear and intelligible structure. Learning grammar without the burden of irregularities, exceptions and frivolous rules, is of great value in the understanding of one's own and other languages.

4. As a tradesman needs to rely upon his tools, so a student in learning a regular and consistent grammar is able to rely upon it. The tools are good and the student gains confidence in using them. Esperanto is a tool he can trust. There are no unexpected pitfalls, and handling it is a delight. It is a useful guide to the grammar of other languages. He will be the richer for it.

5. Esperanto has an added advantage for non-academic pupils, who sometimes develop a certain inferiority complex because they cannot cope

with languages. This inferiority feeling would be greatly diminished if they learned Esperanto and could show the language-minded pupils that they were able to use their Esperanto as fluently as the others their French, German or Latin.

6. Teachers of foreign languages constantly come up against the pupils' unfounded criticism of the language they are learning. The mother tongue, in our case English, seems to be accepted by them as a perfect, normal and regular language, and everything that is expressed in a different way or with different grammatical rules is "stupid" or at least irregular, illogical and abnormal. And indeed, a natural, changing language appears to us logical and normal only if we study its development through the ages. Our pupils forget that their own language, English, is irregular and illogical to the same degree. By studying Esperanto they become aware of this, and therefore they not only get a deeper insight into their own tongue, but also develop a fairer and more objective approach to the strangeness and difficulty of other tongues.

7. There are two types of idiomatic expressions: those which arose in metaphorical and other figurative speech, and can still be felt as such, and those in which words cannot be taken in their actual sense, either because the meaning has changed in historic or even prehistoric times or because the original idea or object is no longer extant. The former type is used in Esperanto as much as in other languages. Its literature and usage give abundant example and opportunity of figurative speech; it is a living language in the fullest sense of the word. The latter type of idioms, although beautiful if studied in connection with their origin, is an unnecessary burden to a clear and precise language, and would make it unsuitable for allround international use; Esperanto was designed to exclude them.

8. Words and symbols precede thought, and language is the framework of ideas. Zamenhof's language provides a clearly defined frame of reference for observations and its precision helps to sharpen the mind. This alone should warrant the in-

clusion of Esperanto in the curriculum, even if some sacrifice in school time has to be made by other language studies.

9. One can teach Esperanto by all the different methods in which other foreign languages are taught. Whatever the method, progress will generally be five or six times faster, as experiments have shown. One method of teaching, the inductive one, calls for special attention, as it is better suited to Esperanto than to other languages. Every one of the 16 grammatical rules and the meaning of all the prefixes and suffixes can be learnt by induction, i.e., the teacher does not make his pupils learn the rules by heart and then let them apply them, but he gives them analogous examples, from which the pupils themselves establish rules and meanings. Since Esperanto has no exceptions this method is very fruitful, and makes the study and use of language more active and more interesting.

10. One of the greatest educational values of Esperanto lies in the fact that it enables young people to satisfy their natural need for creating and experimenting. Much of this need is killed in youth because we require such high skills in our scientific era that the amassing of factual knowledge leaves very little time for the satisfaction of this creative urge. Esperanto gives that satisfaction; our youngsters can create as it were the whole language themselves, with the help of the 16 grammatical rules, the affixes and a basic vocabulary. They make the language, invent new word-constructions, search for words that are not yet used in national languages, experiment with different styles, and develop their own literary sense. Gradually, they will adapt their style and their word-use to the general Esperanto style, but those years of invention and creation in the language, of joy when they found, by comparison or skilled advice, that their self-made expressions and words—partly the product of their own workmanship—were perfectly clear and understandable for any Esperantist anywhere, those years, I say, will have given our youngsters a tremendous satisfaction, and valuable experience for later life.

Zamenhof the Organizer

By Ken Linton, Chief Delegate in Australia for U.E.A.

(The Universal Esperanto Congresses—The Universal Esperanto Association.)

It is beyond doubt that Esperanto owes much of its success to the fact that Dr. Zamenhof was not a theoretical linguist, but had a great breadth of vision and was a practical-minded idealist.

Not only did he have a sound perception of the magnitude of the problem, and the necessary patience and judgment to carry through his task of creating the language, but he also possessed those rare qualities of understanding which served to attract to it the right type of adherent to carry it through its early days, and the ability to organize an international movement.

It was Zamenhof who conceived the idea of a key that could accompany an Esperanto letter, and so unlock its meaning to a person who had not even heard of the language. This brilliant idea made Esperanto of immediate use without having to wait until thousands had learned it.

It was Alfred Michaux, the Frenchman, who conceived the idea of the first Esperanto congress at Boulogne-sur-mer in 1905, but it was Zamenhof's idea to make it an international congress instead of a gathering of French Esperantists, and it was Zamenhof who foresaw the far-reaching potentialities of such a congress.

In a letter from Zamenhof to Michaux at that time we find these words:—

"This decision is, in my opinion, a very important and a very useful one. That congress will have enormous significance and, if the Boulogne Esperantists arrange it properly, they will do our cause a great service, the greatest in the history of the movement.

"The congress is so important that I would advise our friends in Boulogne, beginning from now and during the whole year, to devote all their Esperanto thought and effort just to this congress.

"If the congress is well arranged, then it will not only give a terrific impetus to our movement throughout the whole world, but it will be able to be repeated regularly every year—

always in a different place—and become for all time the central Esperanto authority."

He was right, of course. From that modest beginning, when a mere 688 Esperantists gathered together in that provincial French town, these congresses have gone on ever since, except for breaks during the two world wars, with attendances that have reached as high as 4963, which was at Nurnberg in Germany in 1923. Of 43 congresses France, Britain, Germany and Switzerland have had six each; Poland 4; U.S.A., Belgium, Holland, Austria, Sweden and Italy two each; and Spain, Czechoslovakia, Finland, Hungary, Norway, Yugoslavia and Denmark one each.

No better picture of the atmosphere of an Esperanto Universal Congress can be given than by repeating part of Zamenhof's speech at that first congress:—

"I greet you, brothers and sisters of the great world-wide human family, who have come together from lands near and far, from the most diverse kingdoms of the earth, to clasp each other's hands fraternally in the name of the great idea which binds us all.

This day is sacred for us. Our meeting is a modest one; the outside world knows little about it, and the words which will be spoken in our meeting will not fly by telegraph to all the towns and cities of the world; Ministers of State and rulers of kingdoms have not met here to change the political map of the world; splendid robes and imposing decorations are not shining in our hall; cannon are not roaring round the modest building in which we are meeting; but through the air there are flying mysterious sounds—very soft sounds, not heard by the ear, but felt by every feeling soul: they are the sounds of something great now coming to life. Through the air there fly mysterious spirits; the eye does not see them, but the soul feels their presence: they are the conceptions of the future, of a time quite new. These spirits will fly

into the world, will take form and power, and our sons and grandsons will see them, will feel them, and rejoice.

"People of different nations often meet and understand each other; but how great a difference between their level of mutual understanding and ours! There the member of one nation is humbled before the member of another, speaks the other's language, putting his own to shame; stutters and blushes and finds himself embarrassed, while the other is strong and proud; but in our meeting there are not nations strong and weak, privileged or unprivileged, no one is humiliated, no one is embarrassed; we all stand upon a neutral basis, we all have equal rights; we all feel ourselves as members of one family; and for the first time in human history we, members of the most diverse peoples, stand to each other, not as foreigners, not as competitors, but as brothers, who, without forcing on one another their own languages, understand each other, do not suspect each other by reason of the darkness dividing them, love each other and clasp each other's hands, not hypocritically as foreigner to foreigner, but sincerely as man to man. Let us well recognize the full importance of this day, for today within the hospitable walls of Boulogne it is not French with English, not Russians with Poles, who are meeting, but men with men."

Even before the first congress had taken place, he was planning the establishment of a central authority for the movement. In a letter written to Carlo Bourlet in January, 1905, he said:

"From the congress in Boulogne I expect much. I hope that this congress will give to us a common and clearly defined organization, which is for us very important and necessary. I am very happy that the Paris group is preparing a project of an international guiding committee. Of course your project will have to be published in the Esperanto gazettes two or three months before the congress, so that the members will have sufficient time to study the question before we begin the actual discussions."

The first congress gave birth to the Language Committee under Emile Boirac, and the Congress Committee under General Sebert. The former later became the Esperanto Academy, and the latter became the Standing Congress Committee, both of which still function to this day.

The idea of Esperanto "consuls" was born at the second congress in Geneva in 1906, where the motion was put forward by another Frenchman, Alphonse Carles. Nothing was done until two years later, when Hector Hodler and Theophile Rousseau took up the idea and the Universal Esperanto Association was founded on 28th April, 1908.

The aims of the Universal Esperanto Association are: to promote the use of the International Language Esperanto, facilitate all spiritual and material relations between men without any kind of prejudice as to their race, religion, politics, language or social status; to foster among its members a strong sense of solidarity and build up an understanding and esteem for foreign peoples; to encourage the co-operation of Esperanto organizations; to create international services, usable by all men, whose intellectual and material interests transcend the frontiers of their national or language territories, and to arrange universal congresses of Esperanto and other congresses and conferences.

Today U.E.A. has a network of 2539 consuls, to whom it can issue instructions by means of a single circular letter, a technique quite impossible to any other international organization. These consuls—or delegates as they are called—perform a model service to members by providing them with advice, help or information in the fields of profession, tourism and many other spheres.

Having reached a membership of 27,183 on December 31, 1957, U.E.A. is now growing at a rapid rate. Its activities include an International Summer University, its Fine Arts Competitions, Correspondence Service, Film Service, Soundtape Service and Lecture Tours.

On December 8, 1954, U.E.A. was accepted by UNESCO as a non-governmental organization in consultative relations.

The Zamenhof Tradition in Australia

By Herbert Koppel, Hon. Fed. Secretary, Australian Esperanto Association.

Esperanto reached Australia very shortly after its publication in 1887. This is revealed by a letter from Dr. L. L. Zamenhof to V. Majnov in 1889, in which he said: "From Australia, as far as I can remember, I received international letters from Melbourne and a small town near Sydney . . . their letters were written in very warm terms."

As early as 1905 the "Australasian Typographical Journal" published an article on Esperanto with the comment that "this remarkable invention will undoubtedly prove the possibility of the brotherhood of man", and in its issue of 1st January, 1906, reported that "books on Esperanto are now available at Cole's" (i.e., Cole's Book Arcade).

The Melbourne "Age" of 16th September, 1905, in a report on the first World Esperanto Congress in Boulogne-sur-mer, made the interesting comment: "Has the world of business really found at last, after many experiments and disappointments, a practicable common language? It would seem so, according to our London correspondent."

The earliest known promoter of organised Esperanto activities in Australia was John Booth, M.C.E. He was an eminent engineer and a member of the Melbourne University Council. A Preliminary Meeting at his home (25 Rathdown Street, Carlton) was held on February 10, 1905, and it was proposed that those present form themselves into a club to be called "Esperanta Klubo Melbourne". John Booth, himself, was unanimously elected first President and the new group met regularly in his home.

Lectures and classes in other Australian cities followed. At the Technical College, Ann Street, Brisbane, a well attended lecture on Esperanto was given by Mr. W. Schoch on August 31, 1905 (as reported in the "Brisbane Courier" the next day) and an Esperanto Class was announced two days later in the "Brisbane Telegraph". In Adelaide, Prof.

A. C. Urlaub, a teacher of the German language, lectured on the international language at a private commercial college in 1906. In the same year Mr. E. Pryke became an Esperantist in Maitland (N.S.W.) and found other Esperantists in Sydney at that time.

An Esperanto Society was founded in Sydney in 1909, and Perth and Hobart followed in 1911. In the same year, Esperantists in Adelaide felt strong enough to organise the first all-Australian Esperanto Congress in that city. This congress was organised under the patronage of four South Australian Ministers, amongst them the Right Hon. Conybeer, Minister of Education. It was opened at the University, in the presence of the Chancellor and the Vice-Chancellor, by the Governor of South Australia, Sir Day Bosanquet.

Personal greetings from Dr. Zamenhof himself were received at this congress, in reply to which was sent possibly the first cable in Esperanto from Australia—"Kongreso grandega sukceso" (Congress a huge success).

Other congresses followed in Melbourne (1912), Sydney (1920 and 1923), Melbourne (1925), Perth (1929). The first Esperanto periodical, "The Australian Esperantist", was published from May, 1908, to April, 1909, by Dr. E. A. Barrington, on behalf of the Benalla Esperanto Club. An Australian Esperanto Association was formed in 1918. "La Suda Kruco" (The Southern Cross) linked Australian and New Zealand Esperantists and was published from 1920 to 1934. Its editors were the Esperanto pioneers, Messrs. A. M. Hyde, C. W. Ballard, P. Hudson, and from 1927, F. R. Banham.

Many distinguished Australians have given their support to Esperanto. Prof. Meredith Atkinson, Professor of Economics at the Melbourne University, pleaded for the introduction of Esperanto into Australian Schools. Until his death he gave unsparing support to the international language in his magazine,

"Stead's Review". In 1921 the late Senator Millen, as Australian representative to the League of Nations, was one of the drafters of a resolution suggesting that children be taught a second language; this resolution asked the Secretariat to study the results of teaching of Esperanto.

Senator A. Rankin, in the Australian Senate, urged the Minister for External Affairs (April 30, 1948) to promote a common language through the United Nations. "In that", she said, "I see a glorious opportunity for the promotion of friendship between the nations . . ."

Mr. Ralph L. Harry, an Australian career diplomat, translated in 1948 the "Declaration of Human Rights" (in collaboration with Dr. W. L. Solzbacher, then of New York), and in 1952 the "Charter of the United Nations". While stationed in Geneva, Switzerland, as Australian Consul-General (1953 to 1956) he translated into Esperanto numerous publications of the International Labour Office, the World Health Organization, the International Association of Social Security, the World Meteorological Organization and the Intergovernmental Committee for European Migration. The News and Information Bureau of the Department of the Interior released in 1953 an Esperanto version of the 30-minute colour sound-film "Australia Today", which was widely circulated throughout the world.

Australian Esperantists have made considerable contributions to Esperanto literature. "Lilio", by Edith Alleyne Sinnotte, published about 1918, was one of the first original novels written in Esperanto. "Allegories of Nature", by Gatty, was translated into Esperanto by G. Gordon; "Australio—Lando kaj Popolo" (Australia, Land and People), published in 1927 by "Delsudo", an Australian, and Laiho, a Finn, is a general survey of Australian geography and society. "Pri la iamaj Tasmanianoj" (About the former Tasmanians), published in 1935, by Rev. C. C. Cowling, is a study on the Tasmanian aborigines. "Gaja Leganto per Esperanto" (A Merry Esperanto Reader) was published in

1945 by P. E. Schwerin (Sydney). "A Burning Secret" and other short stories by Stefan Zweig were translated by K. R. and P. E. Schwerin (Sydney) and published in 1949.

The present (the second) Australian Esperanto Association was initiated in October, 1937, by Joab Eljot of Sydney. In May, 1939, when Rev. C. C. Cowling (then of Hobart) became president, and the Tasmanian Esperanto Association became an affiliated body, A.E.A. became firmly established.

The monthly journal "La Rondo" (founded in October, 1940 by F. R. Banham, became in October, 1941, the official organ of A.E.A. and has remained so ever since. In January, 1958, the present name "The Australian Esperantist" was adopted.

At the suggestion of Dr. C. J. Caldera (Perth) the first post-war congress was organised in January, 1950, in Melbourne. It was decided then that congresses should take place regularly every second year. Congresses followed in Sydney (1952), Perth (1954), Canberra (1956), Melbourne (1958). The next congress will be in Hobart in January, 1960.

Besides publishing "The Australian Esperantist" and organising the biennial Australian Congresses, the main activities of A.E.A. are:

To co-ordinate the activities of the affiliated Esperanto groups in all Australian States;

To import Esperanto books from overseas publishers and distribute them through its Book Service with agents in all States;

To conduct examinations to the standards of the "Akademio de Esperanto".

A.E.A. is also affiliated with the Universal Esperanto Association and sends delegates to the Universal Esperanto Congresses that are held every year.

Amongst current projects is the compilation and translation into Esperanto of an Australian Anthology. Thus, by means of the international language, Australian literature will be widely distributed throughout the world.

The Zamenhof Centenary in Australia

By R. L. Harry.

On the opening pages of this special number of "Australian Esperantist" appear the Declaration of the International Organising Committee for the Zamenhof Centenary and an abridged list of distinguished members of the International Committee of Patrons.

In Australia the Centenary is being organised under the patronage of the Right Honourable R. G. Casey, C.H., M.C., Minister of State for External Affairs, and Professor Sir Mark Oliphant, K. B. E., F. R. S., Director of the School of Research in Physical Science of the National University. These two eminent Australians have not only reached the summit of achievement in the political and scientific fields in Australia, but have earned the highest reputations internationally. Their interest in Esperanto, and recognition of the work of Dr. Zamenhof, will be an encouragement to all Australian advocates of the International Language.

The programme for the Centenary in Australia has been closely co-ordinated with activities in the eighty countries where Esperanto is spoken today. The Centenary is in fact a world-wide tribute to a pioneer in the field of international friendship.

This magazine, for example, is but one of the scores of special publications to be published during the year. These magazines, normally written in Esperanto, are being issued in the national languages in order to enable the wider public to learn more of the life and work of Zamenhof, of the progress of Esperanto and of its literature. Written by members of the national associations which together make up the Universal Esperanto Association, the articles in the Centenary numbers will bear witness to the respect and devotion felt by tens of thousands of Esperantists for their "Majstro".

The life of Zamenhof is also being made more widely known this year through distribution of the classic biography "Vivo de Zamenhof", written by the Swiss author and Professor of Literature, Dr. Edmond Privat.

Further translations into national languages are being made, and new editions of the Esperanto and English versions published. The Australian Esperanto Association will have stocks of these biographies available for libraries, speakers and writers needing reference material.

The Association is also organising a panel of speakers competent to give addresses or lectures to schools and other organizations during 1959. A number of organizations have already shown an interest in marking the Centenary in this way. Special material in the form of gramophone discs and tape recordings will also be available on loan from the Association. It is possible that before the end of the year copies will reach Australia of the documentary film on the Life of Zamenhof now being prepared by the Film Board of Poland, Zamenhof's native country.

For the children the Association is offering prizes for Essays on "Why we need an International Language" and "The International Language Esperanto". This contest will be open to children of all states and the Capital Territory.

For thousands of Esperantists the culmination of the Centenary will be the great Universal Congress which will open in Warsaw on 1st August. At the Congress, throughout the programme of speeches, plays, concerts and discussions, including the annual Summer University, the tributes will be in Zamenhof's language. Representatives of the national associations, including the Australian Esperanto Association, and also government representatives, will convey greetings from their respective countries.

For those who cannot be present at the "Universala" there will be national conferences, with similar varied programmes to demonstrate the capacity of Esperanto in specialised fields as well as in everyday living. The all-Australian Congress will meet in Hobart as the Centenary Year gives way to 1960, and will review the work and results achieved.

In other states of Australia the main public event will take place on the actual anniversary of the birth of Zamenhof, December 15. Esperanto clubs pay tributes to the Founder each year about that date, and this year the Zamenhof-festo will have added significance, and, in many cases, special programmes.

In many countries there will be commemorative postage stamps, new memorials and statues erected, and further streets named after Dr. Zamenhof. In Australia a Centenary

Fund has been launched to provide a living monument which will perpetuate the memory of Dr. Zamenhof, and also make a practical contribution to the development of Esperanto in this country. The exact form of the memorial will be decided by the Hobart Congress, but it is hoped that it will be possible to establish an Esperanto House or Zamenhof Library and Reading Room, which can contain the National Headquarters of the Association and also serve as the site for a permanent Exhibition.

AUSTRALIAN ORGANIZATIONS

Esperanto groups affiliated with the Australian Esperanto Association are:

Brisbane Esperanto Society—President: Mr. S. L. Parry, Ford Street, Albion, N.2, Brisbane (Qld.). Tel. M 6097. Secretary: Mrs. V. Fraser, 76 Prince Edward Parade, Queens Beach, Redcliffe (Qld.).

Sydney Esperanto Society—President: Mrs. G. Barlow, 373 New Canterbury Road, Dulwich Hill, N.S.W. Tel. LM 3103. Secretary: Miss E. Dash, 26 Edgeware Road, Enmore, N.S.W.

Canberra Esperanto Club—President: Dr. Ross Robbins, 4 Wild Street, Griffith, Canberra, A.C.T. Secretary: Mr. N. Gamble, 27 Froggatt Street, Turner, Canberra, A.C.T. Tel. J 2688.

Melbourne Esperanto Club—Box 2122T, Elizabeth St., P.O., Melbourne. Tel. JA 3483. President: Mr. E. McKenzie, 117 Mitchell Street, Northcote, N.16. Tel. JW 3166. Secretary: Mr. H. M. Cohen, 83 Youngman Street, Preston, N.18. Tel. JU 3572.

Hobart Esperanto Group—President: Mr. M. Leereveld, 41 New Town Road, Hobart. Secretary: Mr. Geo. Lancaster, The Friends' Junior School, Argyle Street, Hobart.

Esperanto League of Western Australia—Tel. MJ 2339. President: Mr. E. A. Walker, 9 Kitchener Street, North Beach, Perth, W.A. Secretary: Mrs. G. Pollard, 45 Second Avenue, Riverton, W.A.

Esperantists in other Australian cities may be contacted through the local delegates of the Universal Esperanto Association:

Adelaide—Miss W. Addis, 25 Greville Avenue, Flinders Park, S.A.

Albury—Mr. F. V. Taylor, 653 Jones Street, Albury, 3S, N.S.W. Tel. 1334.

Ballarat—Mr. K. Podenas, 109 Hickman Street, Ballarat, Vic.

Devonport—Mr. C. Ramsay, Esplanade, East Devonport, Tasmania.

Kalamunda—Mr. Roy Thomson, 49 Railway Road, Kalamunda, W.A. Tel. 37.

Kalgoorlie—Mr. C. Hehir, 1 Brookman Street, Kalgoorlie, W.A. Tel. 243.

Moe—Mr. I. T. Maddern, High School, Moe, Vic. Tel. 305.

Parkes—Mr. A. Towsey, 94 Currajong Street, Parkes, 7W, N.S.W.

Rockhampton—Mr. Neil Russell, 136 Talford Street, Rockhampton, Queensland. Tel. 2209.

Seymour—Mr. P. Holmes, 8 Villiers Street, Seymour, Vic. Tel. 153.

PENSOJ DE ZAMENHOF
(Samples of Zamenhof's philosophy)

La reciproka malpaco inter la homoj neniam ĉesos, ĝis la homoj alktimigos starigi la nomon "homo" pli alten ol la nomon de gento . . . Mi vidas en ĉiu homo nur homon, kaj mi taksas ĉiun homon nur laŭ lia persona valoro kaj agoj.

(Mutual strife between people will never cease until people acquire the habit of putting the name "human being" above the name of nation. In each person I see only a human being and I appraise each person only according to his personal value and his deeds.)

Longe daŭros ankoraŭ malluma nokto sur la tero, sed ne eterne ĝi daŭros. Venos iam la tempo, kiam la homoj ĉesos esti lupoj unuj kontraŭ alia. Anstataŭ konstante batali inter si, elŝiri la patrujon unuj al la aliaj, perforte altrudi al si reciproke siajn lingvojn kaj morojn, ili vivos inter si pace kaj frate, laborante kune; kaj interkonsente ili celados ĉiuj al unu vero, al unu feliĉo.

(The dark of night will long remain on earth, but it will not remain forever. Some day the time will come when people will cease to be wolves one against another. Instead of constantly fighting among themselves, seizing each other's homelands, and violently forcing their languages and customs upon one another, they will live in peace and brotherhood and work together; and in agreement they will all strive for one truth and one happiness.)

Tuta cento da plej grandaj elpensoj ne faros en la vivo de la homaro tian grandan kaj valoran revolucion, kiun faros la enkonduko de lingvo neŭtrala internacia . . .

Dank'al Esperanto reciproke sin komprenas ĉiuj homoj . . . kaj pli aŭ malpli frue la tuta mondo fariĝos unu granda homa gento, konsistanta el diversaj familioj, interne apartlingvaj . . ., sed ekstere samlingvaj.

(A whole hundred sensational inventions will not cause such a great and valuable revolution in the life of mankind as the introduction of a neutral international language. Thanks to Esperanto all understand each other and the world will sooner or later become one great human people consisting of different families, internally with different languages, but externally with the same language.)

Ni konstante ripetadas, ke ni tute ne deziras nin enmiksi en la internan vivon de la gentoj, sed ni deziras nur krei ligantan ponton inter la gentoj. Ni deziras krei neŭtralan fundamenton, sur kiu la diversaj homaj gentoj povus pace kaj frate interkomunikiĝadi, ne altrudante al si reciproke siajn gentajn apartaĵojn.

(We constantly repeat that we do not at all wish to interfere in the internal life of peoples, but only to create a connecting bridge between them. We wish to create a neutral foundation on which the various peoples can communicate with one another in peace and brotherhood without forcing the appurtenances of one people upon others.)

Neniam ni kredas, ke Esperanto faros el la homoj anĝelojn, ĉar . . . la homoj malbonaj ankaŭ poste restos malbonaj. Sed ni kredas, ke interrilato kaj konatiĝado sur neŭtrala lingva fundamento forigos almenaŭ la grandan amason de tiuj krimoj, kiuj estas kaŭzataj ne de la malbona volo, sed simple de sinnekonado kaj de devigata sinludado.

(We do not at all believe that Esperanto will make people into angels; for we very well know that bad people will still remain bad. But we believe that an interrelating and getting acquainted on the basis of a neutral language will at least eliminate the great mass of crimes which are caused, not by malevolence, but simply by not knowing one another and by unavoidable mutual intrusion.)

ZAMENHOF MEMORIAL FUND

This special edition of "The Australian Esperantist" comes to you with the compliments of the Australian Esperanto Association, the organization which seeks to promote in Australia use of the International Language. The Association is completely non-political and non-sectarian and is supported entirely by the subscriptions of its members and voluntary contributions.

This year for the first time the Association is appealing to the public for donations to a Fund to build a memorial to the author of Esperanto, Dr. L. L. Zamenhof, on the occasion of the Centenary of his birth. The exact form of the memorial will be decided by the forthcoming national Esperanto Congress in Hobart, but it is hoped to establish an Esperanto House or Zamenhof Library and Reading Room which can also serve as the site for a permanent Exhibition.

The Association hopes that in addition to giving financial help you may also wish to make a contribution to international peace and friendship by learning Esperanto in this Centenary Year. In any event, we invite you to indicate your interest and support in the space provided below. We shall greatly appreciate such practical encouragement.

R. L. HARRY,
Centenary Organizer.

The Secretary,
Australian Esperanto Association,
Box 2122T, Elizabeth Street Post Office,
Melbourne, Victoria.

I wish to support the International Language, Esperanto.

I enclose a Cheque/Money Order/Postal Note for £ : :
as a contribution to the Zamenhof Memorial Fund. *I should like
to learn Esperanto and would appreciate details of available classes.

Name (capitals)

Address

The Australian Esperantist

("La Rondo")

Oficiala Organo de la Aŭstralia Esperanto Asocio.

Jarkotizo: 15\$ (aŭ 24 respondkuponoj).

Anoncoj: Tri linioj: 5\$.

Redaktoro: F. R. BANHAM, 2 Banchory St., Essendon, W.5, Victoria.

Adreso de A.E.A.—Box 2122T, P.O., Elizabeth Street, Melbourne.

Kasisto: K. Linton, 11 Poplar Street, South Caulfield, S.E.8.

N-ro 9 (89)

MELBURNO.

Aprilo - Majo, 1959

BONVOLE NOTU: La 'Speciala Eldono' de 'Aŭstralia Esperantisto' estu konsiderata kiel N-ro 8 (88) kun la dato Jan.-Marto, 1959.

PLEASE NOTE: The 'Special Edition' of the 'Australian Esperantist' should be considered as No. 8 (88), with the date line Jan.-March, 1959.

IN THE SHADOW OF MACHIAVELLI

In private life, the medieval Italian jurist, Machiavelli, was not an evil man. As Secretary of the Senate of Florence he was highly esteemed and even liked by his fellow-citizens; and, if he had displayed himself only in this field, certainly his name would have been long forgotten.

However, he achieved lasting fame of hero proportion by writing a book under the title 'Del Principe' ('The Prince'), which was much read by heads of state in the middle ages, the 'Age of Despots'. Machiavellianism has become a synonym for a diabolically shrewd civic doctrine for acquiring, maintaining and extending State powers and for subjugating individuals and the masses, resorting even to treachery and insidious murder as politic procedure.

The following are a few of those precepts:—

'It is necessary to learn how not to be good, and to use this knowledge, and not use it, according to the necessity of the case.'

'I certainly think that it is better to be impetuous than cautious, for fortune is a woman, and it is necessary to conquer her by force.'

'It may be said, it is much safer to be feared, than loved For in general men are ungrateful, voluble, dissemblers, anxious to avoid danger and covetous of gain.'

'It is easy to persuade people of a thing, but difficult to keep them in that persuasion And so it is necessary to order things so that, when they no longer believe, they can be made to believe by force.'

No wonder that, four hundred years later, Mussolini selected 'The Prince' as a thesis for his doctorate, and Hitler chose it as his bedside reading, while it is said that Stalin considered it a perfect text-book.

Certainly, no Esperantist would use it as a basis for his relations with other people.

Nevertheless, it cannot be denied that Machiavelli had an aim, which, in his opinion, was high enough to justify his unscrupulous means, and that was the unification of the then divided Italy into one great nation state. His final goal was the restoration of the Roman Empire with Rome, the 'Eternal City', as a hub.

But his disciples, throughout the world, proved more Machiavellian

than Machavelli himself, and 'The Prince' became simply the textbook for dictators, whether with or without a higher motive.

Before the first World War, Machiavelli's 'Prince' had become an outmoded book. Despotism was no longer a familiar type. The intellectual life seemed the way to truth. 'It seemed still possible then to sit in the centre of the world and to be able to understand everything' (as expressed by Harvard theologian Tillich). And it is interesting to realize that that era coincided with the most rapid and vigorous growth in the Esperanto Movement. One must have experienced that (regrettably short) period, or have studied it at the sources, in order to understand the head-turning sensation of success, under which influence the pioneers laboured. The distribution in numbers grew yearly like an avalanche, sweeping aside all other 'projects' and sceptics. Political restrictions did not exist; propaganda tours and visits to congresses were not hindered by passport and visa difficulties.

But with the outbreak of World War I this world exploded. Revolutions followed; States perished; new ones were set up. Geographical atlases had scarcely recorded the changes before the second explosion occurred, followed again by a fall of States and the everlasting founding of new ones. The number of official languages has increased, while there has been a decrease in the number

of national languages, which have a reasonable hope of becoming a world-language.

Logically, such a situation should favour the acceptance of Esperanto as a world language, but emotionally for the welding of new orders nationalism is more expedient, and from that to chauvinism is but a single step. Ruling is simpler and easier by non-democratic methods. Hence—a return to the principles (or unscrupulousness) of Machiavelli in politics.

'The Prince' has become again an up-to-date study for many heads of state, and the shadow of Machiavelli has extended also to Esperanto. As a consequence, the amount of freedom and justice in any country can be judged by the state of the Esperanto Movement in it: Esperanto has become the barometer of ebbs and flows of democracy. A brake has certainly been applied to the spread of Esperanto in many countries, and that even there it penetrates through the shadow of politics proves only its vitality and our need for it.

Machiavellism will indeed exhaust itself someday, and the remaining CULTURAL nationalism is not an enemy, but an ally of the international language. Therefore we enter into Zamenhof year, calmly and confidently, knowing that never before has Esperanto been so much needed as now, for peaceful and cultural collaboration between peoples.—A.F.

Australia Kroniko

(Sendu regule raportojn al la Sub-Redaktoro de ĉi-tiu rubriko, S-ro Herbert Koppel, ĉe A.E.A., Box 2122T, Elizabeth St., Melbourne.)

● **SYDNEY:** La laboro por Esperanto en Sydney ricevas grandan instigon pro la gimnazia klubo ĉe Strathfield. Je la fino de la jaro ĝi ankoraŭ enhavis kvardek membrojn kaj el ĝi dudekses korespondas kun geknaboj en aliaj landoj. Artikolo pri la klubo aperis en la gimnazia gazeto "Kanjanta" kaj la Ĉefulino menciis la klubon simpatie en sia raporto je la kunveno por fini la jaron antaŭ pli ol mil personoj.

La E-Societo kunvenas regule ĉe 333 George Street. Kutime je la unua dimanĉo de la monato ili kunvenas ĉe Ingersoll Hall. La Zamenhofa Festo okazis en la konstruaĵo, kiu antaŭe enhavis nian Klubĉambbron. Estis malgaja sperto por ni, kiam ni trovis ke la aŭtoritatoj ŝanĝis la ŝloson kaj ni ne plu povas eniri! Jam la nova vojo prenas formon super nia iama tegmento. Tamen la vespero pasis gaje. Mankis al ni kelkaj vizaĝoj, kiujn ni kutime vidas ĉe la festo . . . speciale tiuj de la Matasin gesinjoroj. Kelkaj junulinoj el la gimnazia klubo ĉeestis

kaj tio ĝojigis niajn maljunajn okulojn. La programon aranĝis la Bush Music Club (grupo kiu pristudas popolkantojn kaj dancojn de Aŭstralio) kaj S-ro Mueller-Sorau faris la fest paroladon. La klubo montris sian amon al la sekretariino per donaco por ŝia nova hejmo.

En Decembro kelkaj klubanoj adiaŭis Gesinjorojn Jim Davidson ĉe la ŝipo 'Fairsky', kiam ili ekveturis al Eŭropo por la mielmonato, kiu efektive daŭros dum multaj monatoj. Ni freŝdate bonvenigis S-ron Peter Scarini, kiu revenis al ni post ferio en Eŭropo. Li interesige parolis pri la Esperantistoj, kiujn li renkontis en Italio kaj Jugoslavio. Ni devas gratuli Gesn. Jim Thornburn, kies filino, Rosemary, naskiĝis dum Decembro. —G.B.

● **HOBART:** De post nia lasta raporto ni havis la grandan plezuron bonvenigi S-ron Ralph Harry, kiu vizitis nin por preparoli la Zamenhofan Jubileon. Ni malofte ricevas vizitanton al nia Grupo; do ni des pli ĝojis pri tiu de S-ro Harry. Li informis nin pri la aranĝoj por la Zamenhofa Fonduso ankaŭ, kaj instigis nin ĉiujn al forta penado. Multaj personoj ĉeestis en la hejmo de Ges. Leereveld.

Nia ĝenerala kunveno okazis je la 1-a de Feb., 1959a. Elektiĝis:—Prez.: S-ro M. Leereveld; Vic-Prez.: S-ino A. Douglas; Kasisto: S-ro G. Cooper; Libroendisto: S-ino G. Cooper; Bibliotekisto: S-ino J. Blackmore. S-ro G. Lancaster bedaŭris, ke li ne povos daŭrigi kiel Sek., kaj post diskuto estis decidite lasi la elekton de Sek. ĝis la venonta kunveno. S-ro Leereveld elektiĝis kiel Prez. de la Kongreskomitato, S-ino M. Shankley, Sek.; S-ro Cooper, Kasisto; aliaj Komitantoj, S-inoj Leereveld, Cooper kaj Douglas. Ni anticipas laborplanon jaron.

Ni festis la datrevenon de la naskiĝtago de D-ro Zamenhof je la 14a de Dec., ĉe la hejmo de Ges. Leereveld. S-ro Cooper parolis pri vizito al Nov-Zelando, kaj montris belajn lumbildojn pri tiu lando. S-ro K. Brown amuzis nin per kelkaj filmoj. Sekvis luksa vespermanĝo.—Aldo.

● **ADELAIDE:** Je la jarfino Adelaide-aj klubanoj ĝuis la kunecon de vera grego da aliŝtataj eminentuloj, kiuj ferie invadis la urbon: nome, la Ges-roj Koppel, Linton kaj Cohen el Melburno kaj S-ino Grace Barlow el Sidnejo. Londono, 29/12, Ges-roj Fidge gastigis la vizitantojn kaj lokajn klubanojn ĉe sia hejmo.

S-ro Koppel klarigis planojn pri la 'Zamenhofa Jubileo', kaj poste deklamis amuzan poemeton pri iu 'Koppelin' kaj ŝia hundeto. S-ino Barlow rakontis interesige siajn spertojn en la Sidneja Esperanto-medio. S-ro Linton alparolis la lokajn samideanojn pri la avantaĝoj de laŭstatute organizita klubo, konsilante tiucelan klopodon. La ĉeestantoj ĝuis ankaŭ tre interesan magnetofon-programon aranĝitan de S-ro Koppel. S-ino Fidge, helpe de bonkora neesperantista amikino, S-ino Doris Bone, regalas la gastojn per bongusta manĝeto. Kiel dankesprimon pro ŝia gastameco, S-ro Koppel, parte de la vizitantoj, prezentis al S-ino Fidge belan florzavon.

Vendredon, 2/1, F-ino Dugdale kaj S-ino Walker aranĝis propagand-vesperon ĉe sia hejmo. Ĉeestis ankaŭ dekelkelkaj neesperantistoj kiuj aŭskultis atente la anglalingvajn paroladojn de F-noj Dugdale kaj Addis. S-ino Barlow, S-roj Koppel kaj Linton, kiuj kapable pritraktis la diversajn fazojn de la Esperanta vivo. Por estonta uzado, la paroladojn oni registris sur sonbendo. S-ro Koppel denove prezentis aŭskultindan magnetofon-programon.—H.W.F.

● **PERTH:** Niaj Zamenhof-festaj aranĝoj (14/12) estis tre sukcesaj. 30 ĉefmanĝis en la bela restoracio en King's Park kaj 50 ĉeestis poste ĉe Women's Service Guild por ĝui filmojn pri Izraelo, kiujn montris D-ro Einhovici, kaj belan muzikan programon.

Ĉe la Jarkunveno enoficiĝis la jenaj: Prez.: S-ro E. Walker; Vic-Prez.: S-ro J. Hawkes; Sekretario - Direktanto de Ekzamenoj: S-ino G. Pollard; Kasisto - Bibliotekisto: S-ino E. Palmer; Informado: S-ro R. McGrath.

Honore al la Zamenhof-jaro ni eksperimentas per speciala 10-leciona,

senpaga kurso de Esperanto. S-ino Pollard gvidas laŭ la Ce-metodo kaj raportas pri tre kuragiĝa entuziasmo inter la 12 kursanoj. Du gazetoj kaj la 'A.B.C.' mallonge antaŭanoncis pri la kurso.

Post kelkajara intervalo ni restarigis konversaciajn kunvenojn kiel regulan programeron. Ili okazas je la unua jaŭdo en ĉiu monato. Gvidanto ce la unua (5/3/59) estis S-ro N. Brodie. Partoprenantoj vigle diskutis la novan kaj tre disputigan ponton trans la river Swan.

Parolanto ce la unua ordinara kunveno de la jaro (12/3) estis S-ino H. Claxton. Sia temo: Ĉerpajoj el bone konata Libro.

Danke al nia lertmana ano, F-ino G. McGeehan, la klubejo estas nun multe pli alloga pro ricevo de belaj novaj fenestro - kurtenoj. Ankaŭ al S-ino Palmer ni ŝuldas dankon pro nova brilo ce niaj mebloj. Gratulinda pro tre rapida resanigo post grava operacio estas la populara ano, S-ino A. B. Sedgley.—P.McG.

● **MELBOURNE:** La Zamenhof-feston partoprenis 50 ges-anoj en la salono de 'Caris Club'. Post salutoj de s-ro E. McKenzie (E-e) kaj de D-ro F. Williams (angle), sekvis Akordion-Soloj de nia blinda s-ano Geof. Wilson, ŝerpcemo de T. Raymond Schwartz (S-ro H. Koppel) kaj anekdotoj (S-ro Schilperoord). La kulmino de la vespero estis la festparolado de s-ano Ralph Harry, kies titolo estis 'Ne Nomu Min Majstro'. S-ro Harry skizis la modestecon de D-ro Zamenhof kaj komparis tion kun la multflankeco de la Majstro.

Post reveno de la ferioj, nia Klubo komencis sian agadon per interesa vespero, 'La Membroj Rakontas Pri Siaz Ferioj' (14/1). S-roj Cohen kaj Koppel raportis pri vizitoj al Suda Aŭstralio kaj D-ro Fridenbergs pri aventurica aŭtomobil-vojaĝo tra la aŭstraliaj alpoj. Pri 'La Historio de la Baltaj Popoloj' rakontis D-ro Fridenbergs (21/1) kaj pri 'Mirindaĵoj de Aŭstralio' s-ino Fay Koppel (28/1) pro kies instigo dankon al s-ino Claxton, Perth.

S-ino E. Hill prelegis (4/2) pri 'La Nova Hindujo', kaj D-ro Fred Williams, je 11/2, rakontis pri siaj travivaĵoj en Ĉinujo, kie li deĵoris kiel kuracisto antaŭ proksimume 30 jaroj.

Skoltestro Stan Milligan (18/2) montris la taŭgecon de la magnetfono por internacia korespondado per sonbendoj en la servo de la skoltaro. Eksonis en nia klubejo la voĉoj kaj kantoj de hispanaj kaj nordamerikaj ge-skoltoj.

Je 4/3 interesa prelego de s-ro Ken Linton pri 'Interplaneda Vojaĝado' instigis vigran kaj spekulativan diskuton.

En la januara kunveno de 'REN-DEVUO' s-ino I. Fink priskribis gastigon en araba hejmo en Marrakesch (Norda Afriko) kaj aventurican viziton al indigena banejo. En Februaro la nestoro de nia movado, s-ro W. J. Drummond, parolis pri 'La Fruaj Tagoj de la Melburna E-movado'. Interalie li rakontis pri la granda festo en Melburno okaze de la 50-a naskiĝtago de D-ro Zamenhof. Trafoliumante la luksan festprogramon, ni devis konfesi ke, okaze de la 100-jara jubileo, ni ne kapablos fari tion, kion sukcesis fari niaj malnovaj s-anoj en la jaro 1909.

● **BRISBANE:** La Zamenhof Festo havis lokon en la nove-konstruita de la Jakarandoj ce Hotelo Canberra. Tri Radio-Stacioj dissendis raportojn pri la Festo, kaj la Prezidanto ce la Nacia Stacio donis intervjuon pri la movado.

Januaro: Nia senlaca kaj entuziasma Ĉef-peranto de la Libro-Servo, S-ro A. Grant, eniris hospitalon kaj sin submetis al tre grava osto-operacio. Li kuŝis tre malsama dum kelke da semajnoj, sed nun denove estas preskaŭ tute plensana.

Februaro: En la Jarkunveno, la tuta estraro re-elektiĝis, kaj pro la translokiĝo de la Sekretariino al marborda loko 30 mejlojn for de Brisbane, la kunveno elektis kiel bibliotekiston kaj helpsekretariojn, S-ron Rolph Ahrens. Post reklamkampamo, nova kurso komencuĝis la 9-an de Marto, kaj la kursgvidanto estas S-ino G. Grant.—S.L.P.

AŬSTRALIAJ ESPERANTISTOJ EN NOV-ZELANDO

Kiel oficiala delegito de A.E.A., S-ano Fritz Mueller-Sorau (Sydney) partoprenis la 24-an N.Z. Kongreson en Timaru. Li raportis ke li estis tre amike akceptita kaj havis la opor- tunon pridiskuti pli intiman kunla-

boron inter aŭstraliaj kaj N.Z. Esperantistoj. La Vic-Urbestro de Timaru malfermis la kongreson kaj la ĉef-prelegantoj estis D-ro C. J. Adcock (Prez. de N.Z.E.A.) kaj S-ro Bertram Potts, kiu prelegis pri sia 13-monata prelegvojaĝo tra Eŭropo.

F-ino V. Cox (Melburno) dum vojaĝo tra N.Z. havis la oportunun viziti kunvenon de la E-Klubo de Wellington. Multe impresis ŝin la bela kunveno (la halo de la Ŝipingeniera Instituto), la multnombra ĉeestantaro (50-60) kaj la vigla kaj interesa programo.

**Speciala Eldono—
"Aŭstralia Esperantisto"**

Kelkaj ekzempleroj de la "Speciala Eldono" estas ankoraŭ haveblaj. Tiu jubilea eldono bone taŭgas kiel varbilo por nia lingvo inter ne-Esperantistoj. Mendu ĉe A. E. A., Box 2122T, G.P.O., Melbourne. Prezo: 1 ŝil., plus afranko.

The Australian section of I.F.E.F. (International Federation of Railway Esperantists) requests the help of readers of 'The Australian Esperantist' in order to enlarge its circle. Members are wanted in all States of Australia. Do you know Railwaymen who might be interested? Invite them to write to—

Railway Esperanto Group,
C/o. Victorian Railways Institute,
Flinders Street,
MELBOURNE, Vic.

S-ano Matasin donacis £100

Estas kun granda plezuro ke ni povas raportiti ke nia Sidneja membro, S-ano J. Matasin, malgraŭ foresto en Eŭropo, donacis £100 al la Zamenhof-Fonduso!

Ni deziras esprimi nian plej koran dankon al S-ano Matasin pro lia malavara donaco.

Simile notinda kaj instiga estas la sumo kolektita inter la membroj de la malgranda kaj nova Hobarta E-Grupo (£32/11/-). Jen ekzemploj sekundaj!!!

INFORMO

La redaktoro, F. R. Banham, estas ekster Aŭstralia. La edzino kaj li iris Anglujon per ŝipo "Iberia", revenonte per "Strathnaver".

La redaktadon transprenis komitateto en Melburno, kiu fidas al via konstanta subteno.

4th JUBILEE HONOUR LIST

Mr. J. Matasin (Sydney)	£100	0	0
Canberra Esperanto Club	10	0	0
Mr. & Mrs. G. Cooper (Hobart)	10	0	0
Mrs. O. Glenie (Melb.)	10	0	0
Mr. & Mrs. M. Leereveld (Hobart)	10	0	0
Mr. F. R. Banham (Melbourne)	5	0	0
Mrs. Blackmore (Hobart)	5	0	0
Mrs. A. T. Brown (Melb.)	5	0	0
Mr. E. Crowe (Melb.)	5	0	0
Mr. A. Douglas (Hobart)	5	0	0
Mr. N. Gamble (Canberra)	5	0	0
Mr. I. T. Maddern (Moe, Vic.)	5	0	0
Mr. & Mrs. F. Taylor (Albury)	3	3	0
Miss F. Kemp (Melb.)	3	0	0
Melbourne E.-Club (4th Donation)	2	18	0
Anonymous (Sth. Aust.)	2	12	0
Mr. H. Koppel (Melb.) (2nd Donation)	2	0	0
Mr. G. Chatterton (Hobart)	1	1	0
Mr. W. C. Andres (Adelaide)	1	0	0
Mr. S. M. Bishop (Melb.) (2nd Donation)	1	0	0
Mr. W. Crocker (Canberra-New Delhi)	1	0	0
Mr. L. Fekonja (Sydney)	1	0	0
Mrs. E. Fes (Melb.)	1	0	0
Mr. J. Kew (Melbourne)	1	0	0
Miss V. Newnham (Melb.)	1	0	0
Mr. C. Ramsay (Devonport)	1	0	0
Mrs. J. M. Slade (Melb.) (2nd Donation)	18	0	0
Mrs. I. M. Cahill (Melb.)	10	0	0
Mr. D. Guilbert (Hobart)	10	0	0
Mr. D. Hickman (Hobart)	10	0	0
Mrs. K. Morris (Hobart)	10	0	0

£200 12 0

Previously acknowledged 437 13 0

TOTAL £638 5 0

TWELFTH AUSTRALIAN ESPERANTO CONGRESS

3-9 January, 1960, at Hobart.

JOIN NOW and reserve accommodation. Congress fee 25/- (include at least £3 for hotel deposit). Visit beautiful Tasmania during the Esperanto Congress. Congress Secretary: Mrs. W. D. Shankley, 43 Victoria Esplanade, Bellerive, Tasmania.

KONKURSO MASEL

Ci-jare la Konkursoj ampleksos du sekciojn — poezian kaj prozan. La venkinto en ĉiu sekcio ricevos atestilon kaj E-libron.

Prozo.—Inter 1000-1500 vortoj, tajpitaj kun interlinia spaco, aŭ tre klare manskribitaj. Temoj, liberaj.

Poezio. — Temoj, formoj, liberaj. Ĉiu liriko devas enteni ne pli ol cent versojn.

Kandidatoj sendu la verkojn titolitajn sed sennomajn, kaj aparte enmetu en koverton, sur kiu ili skribu la titolon de la verko, papereton kun la nomo kaj adreso de la aŭtoro. La konkurso fermiĝos 30 Septembro. La juĝo estas sen rajto apelacia.

Ni informos en Decembro individue la konkursantojn pri la rezultoj. Ni ne resendos konkursaĵojn. Se por iu sekcio ni ricevos nur unu verkon, tio nuligos tiun sekcion por la jaro.

La premiitaj verkoj aperos jarfine en "Revuo de la Okcidenta-Aŭstralia E-Ligo, de kiu ĉiu partopreninto ricevos ekzempleron.

Verkojn kaj informetojn sendu al S-ino A. B. Sedgley, 123 Gregory St., Wembley, W.A. E-gazeto en N.Z. bv. represu.

WHO'S WHO . . .

J. R. Perez kaj Hans Jakob nun preparas "Kiu estas kiu?" pri la E-istoj. Nepre kunlaboru kun ili en tiu celo. Koncize, sed klare, kompilu biografietojn de tiuj E-istoj, kiujn vi rigardas sufiĉe elstaraj en la movado, kaj pri kiuj vi havas certajn konojn. La libro devas esti finredaktita frue en 1960, tial tuj kontaktu vin kun: J. R. Perez, Ap. 25, La Laguna, Tenerife, Canary Isles, Spain.

A simple postcard will bring you a lovely guide-book to Ravenna (Italy). It's a work of art. Esperanto Grupo "Garibaldi" Piazza Anital, Ravenna.

Or the fine collection of material on Essen, the steel town with the beautiful cultural centres and surroundings: Amt für Wirtschaft, Rathaus, Essen 22a.

★ ★ ★

From A. P. Marqueta, Avenida de Valencia 32, Zaragoza, Spain, you may have the Golden Jubilee number of the club "Frateco", a most readable publication of historical value. Don't miss this literary treat.

12th Australian Esperanto Congress

Date: 3-9 Jan., 1960, at Hobart.

Organising Committee: Pres.: Marcel Leereveld; Secretary: Mrs. W. D. Shankley (43 Victoria Esplanade, Bellerive, Tas.); Treasurer: Mr. George Cooper; Concert Organizer: Mrs. Alice Douglas.

Congress member: 25/- (after 1/8/59: 30/-); Supporting member: Extra donation Juniors, 5/-; Non-attending member: 10/-; Blind people: free.

A hotel deposit of two days' tariff must be forwarded when enrolling, in any case NOT later than 31st August, 1959.

WORLD NEWS

LANGUAGES VERSUS SCIENCE

Paris: In its work 'Scientific and technical translating and other aspects of the language problem' UNESCO publishes the opinion of scientists of 21 countries concerning scientific and technical translation. According to the report there exists a great discrepancy between the use of the main languages in science and the number of scientists who are capable of understanding texts in the same languages. English, which is the most widely used language, is understood by only 30% of scientists. In short,

more than half of the scientific literature cannot be understood by more than half of the scientists. The need for a general application of Esperanto in the field of science becomes more and more evident.

FIVE MILLIARDS OF NEW BOOKS IN THE WORLD

According to statistical calculations made with the help of UNESCO, every year approximately 250,000 new books appear in the world, making in all a total quantity printed of 5 milliards of copies. 90% of the literature of the world is printed in no more than 6 languages, viz., in English, Russian, French, German, Japanese and Chinese. The suffocating tyranny of the greater languages over the smaller is rousing growing discontent throughout the whole world.

Recenzoj

ENGLISH "KEY"

A new edition of this marvellous little compendium of Esp-o with its basic vocabulary and English translation. It contains the whole grammatical structure, together with exercises, and a collection of words sufficient for daily use, notes on the expansion and organization of the movement. The text of the Unesco Resolution at Montevideo is also given, which adds up to making it an excellent medium for propagating the language. Order from our Book Agents.

"ESPERANTO FOR BEGINNERS"

M. C. Butler.... Prezo 6p. (angla). Eld. B.E.A. La libreto enhavas ĉion necesan, por kapabligi al interesatoj legi kaj skribi simplan leteron. La ĉeftraĵoj de la lingvo estas trafe, nete prezentitaj, kaj la teknikistoj, per perfekta preso, majstre subtenis la instruaron de la aŭtoro. Celante nur skizon, li uzis malgrandan vortprovizon, do ne menciis, ekzemple, la diferencojn inter "nombro", "numero", "cifero", nek uzon de duoblaj prepozicioj (ekz., de sur).

Prononco: li ne instruas la sonon de EŬ—cetera neuzita en la libreto—nek AŬ, uzita ĉe proks. 23 vortoj. "Numero" mankas al la vortlisto.

Varbilo forte kaj fide rekomendinda. En ĝi kuŝas la distilita sperto de veterano, kiu instruis Esperanton jam de sia E-ĝo en 1905.—F.R.B.

VOJAĜO AL KAZOHINIO: de Sandor Szathmari, originalo en Esperanto. 318 p. Prezo 2.40 dol. Eld. S.A.T., 67 avenue Gambetta, Paris 20.

★ ★ ★

Estas imageble, ke kunlabore verkis ĝin Swift, Voltaire kaj Lanti, pere de medio s-ro Aldous Huxley. Sub formo de fabele kurioza aventurado, spicita de satira sarkasmo kaj mordanta mokemo, ĝi prezentas en sia unua duono socion pure racian, senpasian—kaj dubinde alcelindan.

Krom la super-evoluintaj hinoj—versajne pro kontrasto—ni esploras la vivon ankaŭ de iliaj subhomaj "fratoj", la oriemaj, putrapensaj behinoj, kies fi-frenezaĵoj logos aŭ naŭzos legantojn, laŭ ties diversaj konceptoj pri la moralo, aŭ forto-grado kontraŭ la ŝokiĝo.

La epidemio de verkoj spece de Brava Nova Mondo; 1984; Songe de Pomarbo, estas simptomo de la mal sano de nia generacio, tremanta antaŭ teknokratiaj kaj fi-sciencaj teruroj. Du kolosaj danĝeroj minacas la mondon: la senanimigo, aŭtomatigo, de la homoj, antaŭvide sklaviĝon sub giganta ŝtatarato; kaj, alternative, la fizika neniiĝo de ĉia vivo per bomboj globfrakasaj.

La hinoj, tamen, vivas ne sub depota regaparato, sed en idealeca anarĥio, kaj agas utilisme, senpaste, laŭ instinkto glatfunkcia. Kiel ili evoluiĝis ĝis tiu stadio? Kien plue ili direktiĝas? Neniu socio restas senŝanĝa.

Antaŭparole Kalocsay pridubas la dezirindon de tiu vivstato, ĉar "se ni plene ĝin atingus, ni ĉesus jam esti homoj" Diro vera! Kiel Baghy instruis per "Songe sub Pomarbo": Ne estas dezirinde, ke ankoraŭ malperfektaj homoj ne havu dezirojn. Senmotive statante, ili ĉesus havi ekzistokialon ekster la vegetaloj. Ni ankoraŭ plias!—Por sia sana evoluo ili bezonas ne nur dezirojn sed ankaŭ aspirojn edifajn—eĉ al neklare konceptataj celoj. Ĉu tiu aspiremo ple-

12-a AŬSTRALIA ESPERANTO-KONGRESO

La samideanoj de Hobarto atendas vin ĉe la 12-a Aŭstralia Esperanto-Kongreso. Aliĝu TUJ. Skribu al S-ino W. D. Shankley, 43 Victoria Esplanade, Bellerive, Tasmania.

nume satigos en la senfina estonteco, kiam la homoj eniros novan sferon, ricevos novan naturon, ĉe ia grandioza kulmino kosma? Al kia fincelo la homo eterne marŝas? Ĉu al konscia "absorbigo" en la Ĉiamkreaton, fonton de lia ekzisto? Pri tio longe luktos la metafiziko, kaj modeste meditos simpluloj, agitataj de misteraj intuoj kaj nenomeblaj movoj de l'spirito.

Je granda kosto kaj penado oni eldonis tiun verkon. Ĉapitro—Prezento de la Libro—rakontas ĝian mirindan historion, kaj mencias la antaŭvidemon de la genia aŭtoro, kiu implice aŭ eksplice profetis multon el la modernaj akiroj teknikaj.

La eldonintoj opiniis, ke la ĝenerala humana tendenco de la verko antaŭdestinas ĝin al Esperantaj legantoj, kiuj similidee trovos plaĉon per ĝiaj paĝoj.

Volonte ni kredus, ke la aŭtoro prezentas konstruan instruon, malgraŭ la drasta esprimformo de liaj bildoj, kaj lia foje cinika tono. Certe, la moderna menso bezonas ion pli stimulan ol pia nenidirajo; la nuntempa homo, sente-skuita per hororo, ĉiutage fakta, responde reagas jam nur al avertoj vivorte frazitaĵaj. La demando tamen restas: Ĉu efektive Szathmari kontribuas per tiu verko spiritan armilon al ni en epoko laŭte tion vokanta? Guos ĝin homoj jam ŝatantaj la spekulativon de Huxley, Orwell, Kafka k.s., kaj la klasikajn satirfabelojn de la 18-jarcentaj majstroj. Persistos ĝis la lasta paĝo ankaŭ soci - esplorantoj kapablantaj reagi ride al ĝia subtila sprito—pli apokrifa, sed ankaŭ pli signifa ol la banala popolhumoro.

Reviziita de Kalocsay, la teksto estas lingve bona kaj esprime klara. Nur ĝenas, post ioma legado, la sajne intencaj kontraŭencoj kaj vortaj mistifikoj propraj por romano de neordinara, eĉ stranga temo—la kolizio inter du mentaloj, tiu de brita ŝiprompiginto kaj tiu de sociojano kun tute alia pensirado. La aŭtoro uzas multe da propre-faritaj vortoj por indiki

lokajn aferojn, tiel donante lokan etoson au koloron al siaj vortbildoj: lanuko, betiko, bikruo, boeto, bivago, konao, anebo, k.t.p. Kreitaj por doni ian verŝajnecon al la rakonto, ili ne minacas niajn vortarojn. La kunteksto ilin klarigas.

Vasta imagopovo, brila denunco de socia stulto, sed al ĝi io mankas. La verkistoj devas fariĝi io pli signifa ol simplaj spegulantoj de la perfortemo kaj malinteligigo. Ili devas per siaj propraj pensostreĉoj regajni la inicon por la homa personeco kaj la kreaĵfortoj de la vivo, katenante la demonojn, kiujn ni lasis laŭvole diskuradi, kaj liberigante la anĝelojn kaj servantojn de l'graco, kiujn ni tiel fronte enkarcerigis.

La verkanto ankoraŭ devas esti faranto, kreanto; ne nur kronikanto de faktoj li estas, sed, antaŭ ĉio, interpretisto de la eblecoj. Li helpu per siaj di-donitaj intuoj nian civilizacion al komenco de nova ciklo de aventuro kaj penado. La verkisto devas trovi en si la tutecon, la integron, kiu nun mankas al la socio. Li devas redoni kuragon kaj alcelemon al la malvenkemuloj kaj senceluloj, esperon al la falintaj en malespron.

Ni sopiras la ekaperon de romano, poemo, dramo au filozofia verko, en kiu la entuteca homo fariĝos videbla, samklare videbla kiel la niatempa homo malintegriĝinta de "Ulysses", "Remembrance of Things Past" (Rememoro pri Pasintaĵoj). Tiu ankoraŭ nenaskita kreotulo fokusus en si la sanigajn fortojn, kiuj ankoraŭ restas en nia socio, kaj helpas al ni transcendi—unue en nova sistemo mensa kaj spirita, kaj poste en konkretaj, faktaj agoj—la katastrofojn, kiuj nun minacas la homaron.

Verkistoj venu el la latenteco en la potencon de l' realeco. Ili ĉesu pentri la dekadencan, haoson kaj putron, kaj male formu ideojn konstruajn kaj psike sanigajn. Ili faru verkojn, kiuj save surreligos la erarvagintan homaron kaj puŝos ĝin denove antaŭen.

—F. R. BANHAM.

The Australian Esperantist

("La Rondo")

Oficiala Organo de la Aŭstralia Esperanto Asocio.

Jarkotizo: 15ŝ (aŭ 24 respondkuponoj).

Anoncoj: Tri linioj: 5ŝ.

Redaktoro: F. R. BANHAM, 2 Banchory St., Essendon, W.5, Victoria.
Adreso de A.E.A.—Box 2122T, P.O., Elizabeth Street, Melbourne.
Kasisto: K. Linton, 11 Poplar Street, South Caulfield, S.E.8.

N-ro 10 (90).

MELBURNO.

Junio - Julio, 1959

POINTS TO PONDER

Among the dead languages only Latin could be envisaged as a possible international language. But think of the difficulty of learning it, and of its lack of modern terms. Even if it were simplified, and it adopted current expressions (helicopterum!) it would be doing only what Esperanto has done, and is doing, and it would remain withal a purely Romanic tongue, and therefore anything but international. At an examination for the licentiate, after seven years' study of the language five to seven hours a week the candidate in France is allowed three hours to translate three-quarters of a page of French into Latin. How long would he need to study it in order to speak it?

Among national tongues the choice would be from four or five of the most used European. But all national languages present grave difficulties. Even English, reputed to be the "easiest" (for whom?), has a pronunciation so involved that persons having learned it in different lati-

tudes cannot understand one another. As for its grammar, those who think this is reduced to a minimum should turn to standard textbooks on the subject, and to those who have studied them. Fowler in his "Manual of English Usage" has some 24 columns on "which" alone.

Furthermore, acceptance of one national language by the world's peoples as an auxiliary would give to the idiom a preponderance the effects of which would manifest themselves in the character and mode of thought of those using it; and the happy nationals whose mother tongue it was would be spared the time and energy of learning any other and could devote these to technical fields wherein the favored nation could move to mastery.

It is obvious that national amour-propre, and loss of cultural, commercial, technical and political advantage, would render impracticable the choice of a given country's language as a world medium.

TWELFTH AUSTRALIAN ESPERANTO CONGRESS

3-9 January, 1960, at Hobart.

JOIN NOW and reserve accommodation. Congress fee 25/- (include at least £3 for hotel deposit). Visit beautiful Tasmania during the Esperanto Congress. Congress Secretary: Mrs. W. D. Shankley, 43 Victoria Esplanade, Bellerive, Tasmania.

Only Esperanto remains. Its vocabulary is at least 70% of Latin origin, the rest Anglo-Saxon, Slav or other. Children of nine to ten could write and read it in a year, and speak it in two. Pupils of 10-14, after a year's tuition, reach a level markedly higher than that of their comrades who, with greater facilities, have studied a classical or national language; for, instead of burdening the memory, Esperanto, an instrument of logical expression, exercises the intelligence. By the fitting use of affixes, a word may be formed to clothe any idea with precision. A dictionary containing even an approximate number of forms made possible in Esperanto by this simple means would be five or six times bigger than one of any national language. For example, "kapo" with its derivatives and definitions occupies over seven dense columns in the dictionary of Webster.

Esperanto could well displace Latin in secondary studies. One has named it: "Latin logically and scientifically simplified". We add that its vocabulary is much more representative, because compiled from roots common to several languages.

Professor Collinson, of Liverpool University, has said: "Esperanto is a European language in which one senses the force of English, the profundity of German, the elegance of French and the pleasing resonance of Italian".

Australia Kroniko

(Sendu regule raportojn al la Sub-Redaktoro de ĉi-tiu rubriko, S-ro Herbert Koppel, ĉe A.E.A., Box 2122T, Elizabeth St., Melbourne.)

● **BRISBANE:** La 16an de Marto alvenis en Brisbano, survoje al la Universala Kongreso en Pollando, S-ro W. H. King el Nov-Zelando. La Deligito aranĝis kunvenon en sia hejmo por ke kelke da samideanoj povu saluti la vojaĝanton. S-ro King jam ĉeestis Universalan Kongreson antaŭ 2 jaroj, kaj li intencas resti en Eŭropo ĝis post la Kongreso de 1960. —S.L.P.

A few figures: Thirty thousand publications have been issued in Esperanto, among them 2000 original works. A 640-page anthology of Esperanto poetry has been published in the Canary Islands. Technical dictionaries, some 110. The British Esperanto Association Library has registered well over 28,000 items, including more than 3000 complete gazette collections.

Chairs or lectorates of Esperanto in 31 universities in 12 lands. Thirty radio stations emit in Esperanto. Guide books in Esperanto have been issued by over 600 towns, aviation companies, &c.

Of 669 mayors who replied to an enquiry on their attitude to Esperanto and to a plan for positive steps to be taken to bring the language into wider international use, 586 (83.3%) were wholly favorable.

Some 2000-4000 people gather from many lands at the annual World Congress of Esperanto. Specialist congresses are held periodically in increasing numbers.

Esperanto is used in 82 countries; 2250 "consuls" in many places through the world serve anyone using Esperanto. They act for the Universal Esperanto Association, headquarters Rotterdam. This body is a consultative member of Unesco as from 1954, when the General Conference of Unesco at Montevideo recognised the aims of Esperanto to be in conformity with its own.—F.R.B.

● **MACKAY** (Q'ld): Bonan laboron faris lastatempe S-ano Neil Russell (antaŭe Rockhampton). Li estas instruisto en la loka gimnazio kaj nun gvidas tie klason kun 16 junaj studentoj, kiuj ŝajne studas E-on kun granda intereso.

Ricevinte de S-ro Ralph Harry ties pakajon pri la Centjara Jubileo, S-ro Russell bone agis laŭ ĉiu ero. Li sukcesis aperigi la artikolon en la loka gazeto, sekve de kio la loka Radio-Studio raportis detale en sia novjarservo kaj kelkaj jam demandis pri promesita kurso; la leterojn li sendis al eminentuloj en Mackay kaj Rock-

hampton; kaj la du ekzemplerojn de "Vivo de Zamenhof" li disponigis kiel jene: unu li transdonis al la bibliotekistino de la loka "School of Arts"-biblioteko, kiu ŝajne ĝojis ricevi, kaj la duan li sendis al samepeca biblioteko en Rockhampton.

● **ADELAIDE:** Kun ĝojo ni raportas, ke starigis nova kurso en Adelaide. Ĝin gvidas s-ro L. N. M. Newell, eks-redaktoro de "International Language". Lt.-Kol. D. Fulton, nia tre estimata pioniro, organizas ĝin. Regule kunvenas ses personoj. S-roj Fulton kaj Newell intencas, ke ĉi tiu kurso estu nur la unua el serio.

● **SYDNEY:** La 25an de Januaro ni bonvenigis F-inon Penny Ferguson, kiu freŝdate revenis hejmlanden post vizito al Eŭropo. Kiam ŝi eliris el Aŭstralio, ŝi ne sciis la Internacian Lingvon, sed, lerninte ĝin en Londono, ŝi ektrovis la grandan utilecon dum postaj veturadoj en Danlando, Germanujo kaj alie.

Nia socia kunveno de Februaro okazis en la Botanika Ĝardeno, kie ni babilis en Esperanto kaj diskutis malfacilajn punktojn de tradukado prezentitajn de S-ro Mueller-Sorau.—G.B.

En Marto okazis E-ista semajnfina ekskurso al Newport—loĝejo estis la W.E.A.-lernejo. Sabaton maŝene ni alvenis proksimume ja la deka horo. Ni preparis niajn litojn, kaj babilis ĝis la tagmanĝo. Poste ni havis kunvenon dum kiu ĉiu E-isto parolis pri la temo 'Kiel kaj kial mi fariĝis E-isto'. Ni estis liberaj ĝis la vespermanĝo, post kiu ni vidis kelkajn malfacilajn filmojn pri aliaj landoj. Dum libera dimanĉmateno kelkaj anoj promenis en la ĉirkaŭaĵo kaj aliaj (la plej granda parto) veturis en du plenplenaj aŭtomobiloj al Palmbeach. Ne-esperantista gasto, la Prezidanto de la Lingvaclub, forlasis nin post la tagmanĝo. (Rezulto: F-ino Edna Dash gvidas kurson en la Lingvaclub.) Posttagmeze okazis la ĉefa kunsido por ni klubmembroj. S-ro Chandler skizis la momente malfacilan situacion por nia klubo—perdo de ĉambro k.t.p.—kaj demandis kion ni povos fari por havi almenaŭ iom da sukceso dum Zamenhof-jaro. Sekvis diskuto kaj diversaj proponoj. S-ino G. Barlow raportis pri alparolo al la

Skoltoj.

Poste S-ro F. Mueller-Sorau kontaktis la junulargastejan movadon kaj faris paroladon tie. Li faris bonan impreson, sed ĝis nun ne starigis kurso.

Bonvole notu ke ni havas novan sekretariinon — F-inon Penny Ferguson, kiu, la kvaran de Majo, aranĝis publikan kunvenon en la Manly Evening College. Se ni sukcesos havi 12 lernantojn en la kurso, la vesperlernejo ĝin akceptos kaj pagos la instruiston; se ne, la kurso okazos en la hejmo de S-ino Duncan en Manly.—V.G.

● **CANBERRA:** En Aprilo malgranda sed entuziasma grupo kunvenis en la hejmo de D-ro Ross Robbins, en Wylde Strato, Narrabundah, por starigi novan kurson por komencantoj. La kurso daŭros proksimume 16 semajnojn. Ĉe la kutima Klubkunveno por Aprilo, unu programallogaĵo konsistis el kolorkliŝoj pri Nederlando kaj Indonezio kun komentarioj de S-ro S. Fulop kaj D-ro Ross Robbins. Aliaj programeroj inkluzivis magiaĵojn kaj komunan kantadon en Esperanto. Klubanoj bonvenigis vizitantan S-ron Ralph Harry, fondintan prezidinton, kiu nun loĝas en Melbourne.

Ĉe la Maja kunveno, S-ro N. Gamble denove montris kelkajn el la kolorkliŝoj faritaj dum sia vizito al Eŭropo por ĉeesti la U.E.A.-Kongreson en 1955. Li celis unuflanke instigi novajn anojn, kaj aliflanke adiaŭe informi malnovan, kiu vojaĝos Eŭropon ĉi-jare. Okazis ankaŭ diskuto pri kursoj kaj subteno de A.E.A. kaj U.E.A.—H. Torr.

● **MELBOURNE:** Je la 11a de Marto okazis nia ĉi-jara ĝenerala kunveno, en kiu elektigis la jena nova estraro:

Prezidanto: S-ro E. Mckenzie.

Vic-Prezidanto: S-ro W. J. Drummond.

Kasisto: S-ro H. M. Cohan.

Sekretariino: S-ino Irene Fink.

Estraranoj: S-ro Herbert Koppel, S-ro Stan Milligan.

Nia nova sekretariino, kiu jam el-laboris planojn por ĉi tiu Jubilea jaro, petis ĉiun membron al aktiva kunlaboro.

Je la 18a, Esperanto-kantojn sekvis S-ro H. Koppel per prelego pri Tasmanio kaj precipe pri Hobarto, urbo

de nia venonta Kongreso. Per la belaj kolorkliŝoj, kiujn li montris, li sukcesis instigi kelkajn al aliĝo al la Kongreso.

La norvega verkisto, Henrik Ibsen, estis la temo de informplena prelego (25/3) donita en la kutime vigla kaj neimitebla stilo de D-ro A. Fridenbergs.

Plua interesa kaj ĉiam bezonata prelego pri Esperanto-gramatiko de S-ro K. G. Linton estis bona komenco (Ian) por la aprila programo, al kiu kontribuis ankaŭ S-ro H. M. Cohen (8an) pri fama angle-naskita duon-nigrulo Samuel Coleridge-Taylor, komponisto. S-ro H. Koppel (15an), kies 'Mondvojaĝanto, Marco Polo', aldonis ankoraŭ unu al lia serio, 'Biografioj de Famaj Homoj'; Ges-roj S. Milligan, kiuj per mapoj kaj lumbildoj pri sia rondvetura vizito al Canberra kaj Sydney distris kaj la okulojn kaj la orelojn; kaj S-ro E. McKenzie pri "Agrikultura progreso en Aŭstralio".

Je la 6a de Majo S-ro Linton denove deĵoris per respondoj al 'Lingvaj Demandoj', kaj samvespere S-ro Koppel kontribuis per 'Novajoj el Esperantujo'. Nova parolanto je la 13a estis S-ro R. L. Cecil. Kvankam longtempa Klubano, li faris tiuvespere sian unuan kontribuon al niaj programoj, sed espereble ne la lastan. Lia traktato pri Daniel Home, mondfama spiritisto, estis bonege preparita kaj streĉe altenis nian atenton.

RENDEVUO: Sajne ne elĉerpebla fonto estas D-ro A. Fridenbergs, kiu provizis la programon en Marto, ĉi-foje el la Historio, pri Ghengis Khan, mezepoka venkinto en Azio. En Aprilo, F-ino V. Cox priskribis viziton al Nov-Zelando kaj renkontiĝon kun tieaj E-istoj, kaj por Majo S-ino I. Fink eltiris materialon por ankoraŭ unu informplena alparolo el sia pasinta restado en Maroko. 'La Korano, la sankta libro de la Islamanoj' estis ŝia temo.

Sekve de prelego al la Young Anglican Fellowship en Malvern (vidu la rubrikon "Centjara Jubileo") kelkaj junuloj deziris lerni Esperanton. S-ro Ralpr Harry nun gvidas klason en sia hejmo en kiu ankaŭ S-ino Harry kaj du el ŝiaj amikinoj partoprenas.

La pasintan jaron malgranda grupo en "Scotch College" komencis lerni Esperanton. La grupo ne havis instruiston, sed la melburna klubo donacis kelkajn librojn. La juna "estro" de tiu grupo vizitis S-ron Harry je la komenco de junio, por aŭskulti diskojn kaj konsulti pri la estonteco. La sekvantan semajnon li revenis kun du kamaradoj, aniĝis al U.E.A. kaj aĉetis diversajn librojn kaj insignojn.

CENTJARA JUBILEO

Prelegoj kaj Vizitoj.

La 3-an de majo la komisiito (S-ro Ralph Harry) prelegis ĉe kunveno aranĝita de la Baha'i Socio de Viktorio en la hejmo de Gesinjoroj J. N. Trueman, Mitcham. Sinjorino Trueman, prezentante la prelegonton substrekiis la subtenon de la Baha'i movado al Esperanto. La temo de la prelego estis "La Lingvo kiu Unuigas". Membroj de la melburna klubo bone propagandis inter la tridek ĉeestantoj, kaj kelkaj anoncis sin por kursoj.

La 7-an de majo la komisiito, vizitante Hobarton, alparolis la klubon en la Kvakera Lernejo pri aranĝoj por la Jubileo, antaŭ ĉio pri la venonta traktajkonkurso.

La 11-an kaj 12-an de majo la komisiito konsultis kun samideanoj en Adelaido. Li ankaŭ transdonis stokon de la ĵus presita speciala numero de "Australian Esperantist" kaj de diversaj jubilepropagandiloj.

La 12-an de majo la komisiito alparolis la "jubilean" klason en Perto, kaj la 13-an li raportis al plena kunveno de la Esperanto-Ligo de Okcidentaŭstralio.

La 20-an de majo, kaj la 17-an de junio la komisiito vizitis la klubon en Kanbero kaj informis ĝin pri la jubileaj aranĝoj. Li ankaŭ konsultis kun la klubanoj pri la planoj por internacia filmvespero.

La 7-an de junio la komisiito prelegis ĉe kunveno de Young Anglican Fellowship en la Preĝejo de Sankta Georgo en Malvern.

La 2-an de julio la Internacia Klubo de la Universitato de Melburno kunvenos por aŭskulti la komisiiton. La 8-an de julio li prelegos ĉe la Rotaria

Klubo de Melburno, kaj la 22-an ĉe la Rotaria Klubo de Malvern.

Speciala "Australian Esperantist".

La 20-paĝa, dukolora numero de "Australian Esperantist" aperis la 1-an de majo. Oni povis presi 3,000 ekzemplerojn dank'al la malavara ago de D-ro F. J. Williams, kiu mendis 1,000 ekzemplerojn por sia persona dissendado. Ĉar la unua eldono rapide elĉerpiĝis oni estas presinta duan eldonon de 2,000, en kiu oni enmetis artikolon pri S.A.T. kiu pro mis-kompreno mankis al la unua.

"Life of Zamenhof" kaj Bibliotekoj.

La komisiito dissendis ekzemplerojn de "Life of Zamenhof" al ĉiu klubo kaj U.E.A. delegito en Aŭstralio. Li sugestis, ke oni donacu ekzempleron al ĉiu surloka biblioteko kun la peto, ke la biblioteko mem aĉetu kelkajn librojn pri Zamenhof aŭ en Esperanto. Kelkaj kluboj jam sukcesis en tiu projekto. S-ro Towsey en Parkes same faris. Kelkaj ekzempleroj estas ankoraŭ haveblaj ĉe la komisiito.

Gazetoj kaj Radio.

La 8-an de majo la "Nunawading Reporter" raportis pri la kunveno ĉe la Baha'ia Socio. Artikoleto verkita de la komisiito aperis la 11-an de majo en "The Canberra Times", kaj la 18-an de majo en "Crampion Post" de Parkes. "The Canberra Times" ankaŭ raportis pri aranĝoj por la internacia filmvespero de la Kanbera Esperanto-Klubo.

Antaŭ kelkaj semajnoj Rabbi Dr. R. Brasch prelegis per la tutlanda reto de A.B.C. Radio. La teksto de lia prelego, "Zamenhof and the Language of Hope" (Zamenhof kaj la Lingvo de Espero) aperis en "Hastings Deering's News" de junio.

Zamenhof-Fonduso.

La fonduso iom post iom pligrandiĝas. Listo de donacoj aperas aliloke en ĉi tiu numero.

Traktajkonkurso.

Ĉar S-ino Kirkwood (antaŭe Grace Barlow) ne plu povas daŭrigi sian laboron, la komisiito informos senpere kiel eble plej baldaŭ pri la reguloj.

C (TS) is pronounced as in the words Tsar, father. — P. 103 UEA jarlibro. Ĉu vere?

PRI LA A.E.A. PREZIDANTO

Raportinte pri la malavara donaco al nia Fonduso de S-ro Matasin, ni konstatis ke unu alia ja rajtas al speciala atento. Tiu estas nia A.E.A.-Prezidanto, D-ro F. Williams. Lia granda kontribuo al la Fonduso (£50) jam aperis en la unua listo. Tamen en tute li elspezis ĝis nun £125 por progresigi la aferon, kaj per sia mendo de 1,500 ekzempleroj de nia Speciala Eldono, li ne nur ebligis ĝian presadon, sed ankaŭ faras vastan propagandlaboron.

Krome per dispono de multhora laborado je la parto de sia sekretariino li ebligas la daŭran aperon de nia gazeto dum foresto en Anglujo de la Redaktoro, S-ro F. R. Banham.

Kun bedaŭro ni raportas, ke pro malsano nia Prezidanto devis rezigni portempe de aktiva laboro en la Melburna Klubo, sed espereble lia sanstato baldaŭ pliboniĝos kaj ni vidos lin denove en la Klubejo. Dume li daŭre dejoras kiel A.E.A.-Prezidanto.

ZAMENHOF FUND

5th JUBILEE HONOUR LIST

Sydney Esperanto Society...	£12	0	0
Dr. C. J. Caldera (Perth)	10	0	0
Mr. A. Feldmayr (Sydney)	7	13	0
Mrs. E. M. Dauber (Melbourne)	3	3	0
Mrs. E. K. Topham (Melbourne)	2	2	0
Messrs. Fitzgerald & Co. (Hobart)	2	2	0
Mrs. N. H. Smith (Kalgadoo, S.A.)	1	1	0
Mr. Heinz Koppel (Melb.)	1	0	0
Mrs. M. R. Robertson (Melbourne)	1	0	0
Miss Strong (Melb.)	1	0	0
Miss E. Styles (Rosebud, Vic.)	1	0	0
Father C. Sigismund (Qld.)	1	0	0
Mr. P. J. Brennan (Melb.)	10	6	
Mr. A. H. Harry (Melb.)	10	0	
Mrs. Long (Sydney)	5	0	
	£44	6	6
Previously acknowledged ...	638	5	0
TOTAL	£682	11	6

La unua E-a societo: Nurnberg 1888. La unua en Britujo: Keighley 1902. (La Suda Kruco, Dec. 1922.)

WORLD NEWS

MORE PAPERS IN ENGLISH AT UNO

Paris: The 'UNESCO House News' reports that there exists a tendency with UNO to publish more documents in English than in French. The cause lies in the fact that the reports of specialists are usually written by people whose first language is English, and that UNO has a house of assembly in an English-speaking country. The language discrimination has aroused disagreeable surprise in France.

TRANSLATIONS AND WORLD LITERATURE

According to 'Index Translationum' in 1954 there appeared 21,667 translations from the literature of the world. Against 7,498 translations from English, 3,874 were published from Russian and only 2,870 from French. Because the publishing houses can publish only translations that yield profit, important literature in languages not widespread remains unknown. A great step was undertaken by UNESCO to extend the work of translating also to other languages, but the rule of the 'strong' languages is very firmly implanted. Many observers of the phenomenon, who are also considering the conclusions of the last PEN-Congress in Tokio concerning the very small number of really qualified translators, chiefly from the eastern languages, are of the opinion that the most suitable solution would be to spread a knowledge of the chief works of national literatures by means of the International Language, Esperanto, or by retranslation from it.

Hundreds of Thousands of Esperanto Text-books in Russia:

Moscow: The publishing house of the Foreign Affairs Institute in Moscow announces that it is printing 200,000 copies of a Russian Esperanto text-book. The text-book, written by the well-known author, Ivan Sergiev, consists of three parts: 15 lessons with exercises, an anthology and an Esperanto - Russian vocabulary. 90,000 copies of an earlier text-book

sold out very rapidly: some tens of thousands of orders have already been received in advance for the new work.

★ ★ ★

U.N. Officials Learn Esperanto:

New York: According to information in "Secretariat News," the United Nations internal fortnightly gazette, two courses have been established for the international language, Esperanto, and these are attended by about 40 officials from 18 countries, among them several translators. As is known, on the occasion of Human Rights Day, the United Nations published a series of posters in Esperanto.

★ ★ ★

62 Spelling Errors by Napoleon III:

In Compiègne, at the Court of Empress Eugénie, wife of Napoleon III, famous French writer, Mérimé, in order to illustrate the difficulty of the French language concerning spelling, arranged for a dictation of French text to high-ranking people. The result was as follows: Napoleon III, 62 errors; the Empress, 45; Alexander Dumas (the famous novelist), 24. Today, Mérimé's dictation is still the symbol of an orthography impossible to master.

The First Museum for a Neolithic Ruin:

Peking: "El Popola Ĉinio", a fine cultural magazine printed in Esperanto in Peking, announces that, in the vicinity of Xi'an, capital of the province of Shanxi, a ruin of a complete little Neolithic village of five thousand years ago, has been unearthed. The whole, consisting of more than 40 houses and nearby caves, is being preserved in a hall of 2,300 square metres. Bigger objects, such as cooking utensils, urns for drawing water and clay pots for the burial of infants are preserved in their original position. The materials, including decaying partition walls, and the ground have been hardened by special processes with a view to preservation. They are to be covered with glass sheets.

Malaya Prefers to Learn Chinese Instead of English:

The Prime Minister of the Federation of Malaya, Tengku Abdulrahman, in a public address stressed that it was desirable that more Malaysians should study in Chinese schools and universities. For the future of the Federation of Malaya, the Prime Minister continued, it would be well for Malaysians also to study the Chinese language.

★ ★ ★

For the First Time: Classes for Esperanto in Albania:

Tirana: For the first time since the end of the war, classes for Esperanto have been started in Albania. The classes are held in the Philological Department of the University in Tirana, under the guidance of Mr. Remzi Fico, Dip.Eng., and in Himara, a seaside village in the south of Albania. An Esperanto-Albanian and Albanian - Esperanto dictionary is being compiled by the teacher, Janko Pala. Interest in the International language is showing considerable sudden growth also in Albania.

★ ★ ★

In Italy English was Threatening the Study of German:

"La Stampa," one of the most influential Italian magazines, reported that the Italian Ministry for Public Instruction, viewed with anxiety the continuous decline in the teaching of Spanish and German. Intermediate schools existed, the Ministry noted, where out of 30 different classes neither one of the two languages mentioned was represented. From the beginning of this year, classes in German and Spanish are compulsory in schools with more than 9 classes. Similar introductions has also been undertaken independently by School Principals. In Venice, several School Principals chose haphazardly the students who were to learn German from those who preferred to learn English.

"En la dua parto de la Angla Antologio ni esperas trovi ion el la verkoj de H. Belloc, G. K. Chesterton, G. Greene kaj E. Waugh". — "Espero Katolika".

12th AUSTRALIAN ESPERANTO CONGRESS

Date: 3-9 Jan., 1960, at Hobart.

Secretary: Mrs. W. D. Shankley, 41 Victoria Esplanade, Bellerive, Tas.

We are pleased to announce that the Lord Mayor of Hobart will give a reception for congress members with their wives or husbands on Monday, 4th January, 1960, at 3.30 p.m.

First List of Congress Members:

1. Dr. Fred Williams (Melbourne, (Supporting Member, £5).
2. Mr. Herbert Koppel (Melbourne, Supporting Member, £2).
3. Mrs. Fay Koppel (Melbourne).
4. Miss Amy Godfrey (Melbourne).
5. Mrs. A. Hintze (Melbourne).
6. Mrs. J. Blackmore (Hobart, Supporting Member, £5).
7. Mrs. A. Douglas (Hobart).
8. Mr. M. Leereveld (Hobart).
9. Mrs. A. Leereveld (Hobart).
10. Mr. G. Cooper (Hobart).
11. Mrs. G. Cooper (Hobart).
12. Mrs. M. Shankley (Hobart).
13. Miss Erika Shankley (Hobart).

Make your hotel reservation NOW as accommodation is limited!

HONESTE, NI PETAS

Ciu, asertante statistikon pri E-a agado en kiu ajn rondo, bone farus, se li citus fidindan aŭtoritaton. Tio estus multe pli konvinka ol ciferoj "prenitaj el la aero". Ni firme rekomendas al publiculoj uzadon de dokumentoj kompilitaj de la CED (Centro de Esploro kaj Dokumentado), kiu laboras ĝuste por tiu celo—fidinda, honesta informado pri la aktuala stato de nia movado en ĉiuj kampoj. Ankaŭ rekomendindaj estas la Jarlibro kaj gazeto de la U.E.A.

Tiel agante, homoj ne riskus konfuzi legantojn, kiuj ekzemple trovas ("Sun", Melb., 12/2): "E-o estas instruata en pli ol 600 lernejoj fare de 7000 instruistoj", kaj en "La Gazeto": "... "142 lernejoj de la unua kaj dua gradoj en 22 landoj . . ."

D-ro Lapenna: "En la mondo estas almenaŭ 2000 E-instruistoj." Esperanto, Jan., '59.)

Antaŭ ol verki gravan artikolon pri E-o, oni certe kaj nepre havas moralan devon sin turni al CED, 77 Grasmere Av., Wembley, England, kaj ricevi ĝustan statistikon.—F.R.B.

Recenzoj

"MISTERO MINORA":

Ferenc Szilagy: Originala romano krim-psikologia. 128 p., 24 steloj. Eld. KOKO, Randbolvej 4, Copenhagen.

Szilagy sin movas en Esperanta mensomondo, perfekte ĉeĥejece en la lingvo. Simile al Auld kaj Lanti, E-o estas por li la plej supera esprimilo, kiel por la ĉiutagaja, tiel ankaŭ por la profunda penso. Sed lia literatura produkto postulas ĉe legantoj sentemon kaj simpation al lia variforma vasteco kaj spirita originaleco, por ke ili marŝu egaltakte kun lia idearo.

Por la triviala librulo li eksteratinge dancas en la nuboj de l'frazo fantazio; por la rafinita, kapabla, ekzemple, sin regali per Proust, li estas vera ĝuo.

Ĉi-verko estas brava provo konkretigi rican imagon. Oni povus tentiĝi al aserto, ke nur elito plene ĝuas sentos ĝian subtilon kaj sekvas ĝisfine la pensiradon. Ni tamen rekomendas la rimarkindan rakonton al sufiĉe ĝenerala legantaro, esperante, ke per ilia pacienca konsiderado, senteble kreskigos la nombro da kompetentaj taksantoj de nia pli supera verkado.—F.R.B.

FOLIOJ EL LA BILDOLIBRO DE DIO:

Martinus, el la dana originalo, 90 p. La sesa de serio. Mariendalsvej 94-96, Copenhagen, Denmark.

Tiu instituto estas la sola, kiu liveras en E-o fluon da libroj pri la homo, la kosmo, kaj la Kreanto. La verkoj pristudas didakte nian tripartan konsiston—karno, menso, spirito—nian esto-sencen kaj destinon, kaj la revelacian simbolismon de la natura mondo. Sub formo samtempe scienca kaj poezieca, la instruo anime similas la principan sintenon de aliaj skoloj, kiel ekzemple la teozofio, la Rozkruco, la Svedenborgianismo, la Antropozofio (de Steiner), sed propre originale interpretas mirindajn fenomenojn videblajn nur por homoj fundmeditaj pri "ĉiuj misteroj".

Multo instruata de Martinus ne forme aŭ fakte kongruas kun ortodoksaj dogmoj, tamen iuj kristanoj sentas simpation al liaj bazaj konceptoj kaj premisoj, per kiuj li honeste penadas kontraŭpezi la karnokulton kaj la cinikecon.

Poeto kaj filozofio, li strebas vekti en homoj la "sesan sentumon", kaj malfermi en ili la internajn okulojn, tiucele prezentante novan etikon, en kiu karno kaj spirito, la efemera kaj la eterna, la homa kaj la Dia, harmonie, racie videbliĝas en perfekta unueco kaj celkonformeco.—F.R.B.

12-a AŬSTRALIA ESPERANTO - KONGRESO

La samideanoj de Hobarto atendas vin ĉe la 12-a Aŭstralia Esperanto-Kongreso. Aliĝu TUJ. Skribu al S-ino W. D. Shankley, 43 Victoria Esplanade, Bellerive, Tasmania.

POR VIN DISTRI

Ni ligas la formorton de E-aj societoj kaj la indiferenton pri E-o . . . kun televido. Ĝi minacas nian tutan kulturan vivon. La homo ne plu bezonas marŝadi, veturadi, aĉeti biletojn, nek longe atendi ĝis edzino aŭ fraŭlino finis sian tualeton; forfalas nervoziĝo pro multispecaj malagrablaĵoj atingi teatron, kinon, aŭ aliajn distrejojn. Oni sidas hejme pli komforte, libere, senzorge. Televido infektis ankaŭ niajn amikojn. Ĝi estas kontraŭulo de E-o, de nia societa vivo. Ni frontu la realon!—Laŭ "Sennaciulo".

Ĉu estas io pli malgaja ol laboro nefinita? Ho jes, amikoj karaj, kredu min—labor' nekomencita.—C. Rossetti.

"Libro estas iu ajn eldonaĵo, kiu entenas 50 aŭ pli multajn paĝojn. Eldonaĵo kun malpli ol 50 paĝoj estas broŝuro. La librovendistoj interkonsentis pri tiu cifero."—D-ro A. Mildwurf. Sed laŭ la dua difino en Plena Vortaro "broŝuro" estas "libro kungluita aŭ kunkudrita sed ne bindita". Tial eĉ la granda "Retoriko" nebindita—estas broŝuro.

The Australian Esperantist

("La Rondo")

Oficiala Organo de la Aŭstralia Esperanto Asocio.

Jarkotizo: 15ŝ (aŭ 24 respondkuponoj).

Anoncoj: Tri linioj: 5ŝ.

Redaktoro: F. R. BANHAM, 2 Banchory St., Essendon, W.5, Victoria.

Adreso de A.E.A.—Box 2122T, P.O., Elizabeth Street, Melbourne.

Kasisto: K. Linton, 11 Poplar Street, South Caulfield, S.E.8.

N-ro 11 (91).

MELBURNO.

Aŭg. - Sept., 1959.

MEN AND MACHINES

The Limitations of Science.

The modern world has an almost overwhelming belief in the capacity of science and technology to solve the problems which confront mankind. Nothing is impossible. There is no impenetrable mystery, provided enough money is devoted to research. There is nothing which cannot be made or achieved provided the necessary resources are made available. Such is the creed.

Yet even the most ardent scientist, the most convinced rationalist, must have nagging doubts. Is the conquest of time and space, the taming of the physical environment not creating new problems to which science has no answer? Is there not a limit to the value of economic analysis and psychological technique? Perhaps there are, after all, human relations which do not respond to the scientific method. Perhaps it would be wise to solve the problem of international understanding, if not before then at least simultaneously with the advance into outer space.

The limitations of science are nowhere better illustrated than in the

field of communications. The launching of earth satellites, the spread of television, the universal application of radio, the telephone and telegraph, intercontinental jet air routes and missiles have demonstrated the ingenuity of scientists and technicians and the organizing ability of businessmen. They have brought nation and nation, city and city, man and man into direct and instantaneous contact. They have made possible for a leader to speak simultaneously to hundreds of millions of people throughout his own country, and indeed to the citizens of other countries. Yet none of these inventions have broken through the language barrier which throughout history has divided one linguistic community from another. Science, or rather physical science, has failed to provide a means by which a man whose language is English or French can talk to a man who speaks Russian or Chinese.

The reader may be asking at this point: "But haven't they invented systems of simultaneous interpretation? I read the other day that they plan

12-a AŬSTRALIA ESPERANTO - KONGRESO

La samideanoj de Hobarto atendos vin ĉe la 12-a Aŭstralia Esperanto-Kongreso. Aliĝu TUJ. Skribu al S-ino W. D. Shankley, 43 Victoria Esplanade, Bellerive, Tasmania.

to instal interpretation equipment in the new Opera House in Sydney. Surely that has solved the problem of languages at international conferences." Unfortunately no! These systems, whether based on telephone lines or on miniature radio transmitters and receivers merely convey the voice of the speaker to the interpreters and back from the interpreters to the audience. They speed up the process. They enable several interpretations into different languages to be made at the same time. But the human mind of the interpreter is still the essential link between the speaker and his hearer. If the interpreter fails to convey the meaning intended, or makes an actual mistake, the machine multiplies the error. The faster the process the more inadequate interpretation becomes, and the more difficult it is to detect and correct mistakes. Moreover the audience is fettered to the desks where the paraphernalia of earphones is located, or burdened with a walky-talky apiece. Simultaneous interpretation gives an illusion of efficient communication which is shattered once the poor delegate, encouraged to neglect the learning of languages, is severed from the machines and tries to talk informally with colleagues from other nations. He is as helpless as an aviator in mid-air without his aircraft. Gesticulation is a poor language parachute.

"Ah," we are told, "but the scientists are busy. They demonstrated the other day, at UNESCO, a translation machine which can translate French into English by electronic means. That will certainly put the translators out of business!" It is most unlikely. All honour to the technicians who built the electronic computer which "translated" the French text at the rate of 10,000 words an hour. But let us look at the facts. The computer cost 325 million francs (about £232,000 stg.). Officials of the company which staged the demonstration "apologised for the machine's complicated vocabulary" ("The Age," 17th June, 1959). Details of the experiment are not yet available, but we know that normally problems set for electronic computers must first be "coded" on to tape before being fed into the machine.

"The Art of Translation," describing a quite recent previous experiment, states that the endings of the words had first to be separated from the root. But let us assume that the problem of direct feed by "scanning" has been, or will be, solved. The results have still to be considered. Hitherto all such "translations" have emerged as a kind of code, e.g., Revenon's "a nos moutons" might be rendered: "Come back I pl to our sheep pl". It seems from the admission about the "complicated vocabulary" that the problem of translating simple statements, let alone idioms, still baffles our optimistic inventors. Assisted by competent human translators, a computer may well speed up immensely the task of searching for equivalent scientific terms in various languages. It may even, who knows, some day produce proper translations. An Australian inventor has developed a new computer part so small that it is theoretically possible to build an electronic computer as small as a human brain. Good on him!

The question remains, however, is this an efficient answer to the problem? Clearly no. Even if we could all be equipped with persistatron computers, the size of a transistor hearing aid, adjusted to translate all known languages, we should by this absurd "solution" be perpetuating, not removing, the language barrier. Ideas can be directly communicated, understanding fostered, warm friendships cemented, only if people speak the same language. The international language, Esperanto, is still the answer.

—R.L.H.

Australia Kroniko

(Sendu regule raportojn al la Sub-Redaktoro de ĉi-tiu rubriko, S-ro Herbert Koppel, ĉe A.E.A., Box 2122T, Elizabeth St., Melbourne.)

● **SYDNEY:** La nova sekretariino de la Sidneja Societo certe laboras streĉe kaj laborigas ĉiujn por Esperanto. Se iu povos havigi respondon el la ŝtoneca brusto de Sidnejo, Penny Ferguson tiel meritos. Dum la pasintaj monatoj kelkaj gravaj evoluigoj okazis ĉi tie.

Publika kunveno en Manly alkondukis al starigo de klaso en la kadro de la Vespera Kolegio. Ĝi enhavas 14 membrojn kaj la instruistino, S-ino Marjorie Duncan, estas oficiale dungita de la Edukado Fakoj. Unu klasano estas la redaktoro de la ĵurnalo, "Manly Daily", kaj li multe helpas pri reklamado.

Alia klaso komenciĝis, gvidate de Fritz Mueller Sorau, en la hejmo de S-ino Pike, kiu estas entuziasma laborantino por la Pacmovado. La klaso de Edna Dash en la kadro de la Lingua Klubo ankoraŭ funkcias, kaj kelkaj membroj nun vizitas la Klubon.

Dimanĉon, 7an de Junio, la sekretario, Penny Ferguson, organizis kunvenon en la Sydney Domain. El tiu ni gajnis almenaŭ du komencantojn. Si organizis ankaŭ traktatan konkurson, por kiu la premio estas 10 senpagaj lecionoj. Jam alvenis kelkaj traktatoj.

En Wynyard Stacidomo oni nun vidas montrofenestron, kiu reklamas pri Esperanto kaj vekigas intereson inter la trapasantoj.

Ni devas raporti la malsaniĝon de F-ino Edna Dash dum kelkaj semajnoj. Nun ŝi resaniĝas, sed ŝi estis malsana pro pneumonio dum kelkaj semajnoj.

Dum Majo nia prezidantino edziniĝis kun S-ro Walter Kirkwood el vilaĝo apud Coffs Harbour. Por la nuna jaro tamen ŝia adreso restas same kiel antaŭe. Dum 1960 Ges-roj Kirkwood translokiĝos al sia hejmo en la kamparo.

● **ADELAIDE:** Dank' al la afableco de Sgt. "Curly" Innes, RAAF, Wagga, kiu disponigis al ni sian projekciilon kaj diapozitivojn, lokaj gesamideanoj dum marto ĝuis interesan lumbild-programon pri la "Festo de la ĉerizfloroj", kune kun bildoj de aliaj japanaj vidindaĵoj.

S-ro Ralph Harry dum Majo mallonge vizitis Adelaidon kaj kontaktis kelkajn samideanojn, kiuj certe ĝuis lian kunecon. Samtempe li liveris grandkvante ekzemplerojn de la speciala "Australian Esperantist", kiuj baldaŭ estis vaste donitaj.

2/5 F-ino Telfer, amatora pentristino, prezentis ekspozicion de sia artkolekto, pri kiu ŝi detale parolis. Evidentiĝis ke F-ino Telfer estas neordinare dotita en la pen-

troarto. 16/5 S-ro Fidge rakontis pri siaj spertoj en Melburno, kie li kaj lia edzino ĝuis naŭtagan ferion dum Aprilo, kaj vizitis la "Klubon" kaj la "Rendevuon". Ĉe pli posta kunveno, S-ro Fidge donis paroladeton pri bird-migrado. Dum Majo, samideano S-ino Potter, kaj ŝia edzo, surŝipiĝis por mondvojaĝo. Ni avide atendas ilian revenon.

S-ro Newell, kiu jam dum kelkaj monatoj gvidas klason ĉe la hejmo de Kolonelo Fulton, lastatempe doasis prelegon pri Esperanto ĉe la "Y's Men's Club" en Adelaido, kaj, laŭ raporto, li ricevis bonan akcepton. Ĉar li tiel bone parolis, oni invitis lin doni pluan prelegon pri iu alia temo je iu venonta dato.

Aperis en Adelaido - a ĵurnalo, "News", artikolo kiu raportis pri intervjuo kun D-ro Ross Robbins en Canberra kaj temis pri enkonduko de Esperanto en Sud-aŭstraliaj lernejoj. —H.W.F.

● **MELBOURNE:** La 27an de Majo F-ino A. Godfrey priskribis ankoraŭ unu ferimarŝadon kun, inter aliaj, historiaj interesaĵoj pri Ora Beechworth, urbo kiu devenis el la or-epoko de Viktorio, kaj apud kiu la marŝantoj starigis tendon. Sin subtenis F-ino S. Rosengrave per montrado de belaj de si mem faritaj kolorkliŝoj.

Sub la titolo 'Miaj Sekretoj', D-ro A. Fridenbergs komencis la programon por Junio (3an). El la 'Sekretoj' ni lernis kiel tiu farigis tiel altstatura, fortaspekta kaj ŝajne bonsana homo. Kial li ekstudis la temon li klarigis, kaj poste kelkajn ekzercojn el la Jogienco li montris. Vere mirigis nin la bildo, kiun li prezentis starante renversite, subtenate per la manoj kiuj tenis, unu la sidejon, la alia la la dorson, de seĝo. Ke viro de ties aĝo (pri kiu ni tamen silentas) povas ankoraŭ tion fari estas bona reklamo por la scienco.

Je la 10a de Junio, S-ro H. Koppel aldonis du pluajn 'Biografiojn De Famaj Homoj', el kiuj ni lernis iom pri Benvenuto Cellini, itala orajisto kaj skulptisto de la 16a jarcento, kaj pri Giuseppe Garibaldi (1807-82) kiu dediĉis sian vivon al la liberigo kaj unuigo de Italujo.

Speciala Amuzvespero, aranĝita de S-ino I. Fink, konsistigis la programon por la 17a de Junio. Ciuj parto-

prenis en ludoj, konkursoj, demandaro, ktp.; kaj ĉiuj ankaŭ ĝuis la manĝeton per kiu la gaja vespero finiĝis.

Per interesa historio pri tinkturoj kaj detala priskribo de la nuntempa 'Tinkturado de Ledo' S-ro E. McKenzie plenumis sian devon kiel parolanto je la 24a kaj lasta kunveno de la monato.

Estas interese noti, ke ja la 3a de Junio, S-ro Koppel starigis (ĉe McEwan House) novan kurson por komencantoj, kiu daŭros proksimume ĝis Novembro, kaj por kiu sin prezentis 10 lernantoj.

Laŭ la maniero de kelkaj radio-programoj, S-ro K. Linton gvidis (1/7) demandaron, bonan distradon en kiu ĉiuj partoprenis, kaj el kiu ĉiuj lernis, inter aliaj, ke multe restas por lerni pri nia lingvo. 'Venkinto de sia sorto' estis la temo de parolado de S-ro H. M. Cohen (8/7), kiam li rakontis la historion de Mary Reiby, kiu alvenis en Aŭstralio kiel punlaboristino kaj poste sukcesis starigi gravan komercon kaj fariĝis elstara civitano, kies familian nomon nun honorigas unu strato en Sidnejo. Malĝojiga informo en U.E.A. Jarlibro instigis la temon de alparolo de D-ro Fridenbergs (13/7)—'Nekrologoj'. La tempo sufiĉis por nur du. Unue traktata estis Leonid Vasiljev, antaŭa rusa militkaptito, kiu restis en Danujo kaj, post la dua mondmilito, helpis ke nia parolanto trovu tie novan, portempan hejmon. La alia estis Oscar Bunemann, antaŭa prezidanto de la E-Klubo en Hamburg. Ankaŭ ĉi tiu estis persone konata al la parolanto.

RENDEVUO: Kiel last-minuta anstataŭilo por la Junia kunveno S-ro H. Koppel alĉerpis interesaĵojn el siaj dummilitaj jaroj en Kanado.

PYKE MEMORIAL EXAMINATION

The examination will take place, as usual, in November, by which time our Examiner, Mr. F. R. Banham, will have returned from his trip overseas. Students who have studied Esperanto for not longer than one year are eligible for the prize of £5/5/-, but all may compete for the Certificate, which is, of course, also

awarded to the prize-winner. Club secretaries and teachers are asked to communicate this announcement to students and to submit names of participants to Mr. F. R. Banham, 2 Banchory Street, Essendon, W.3, by the end of October.

IMITINDA EKZEMPLO

Lastnumere ni raportis ke nia fervora samideano, Patro Sigismund, faris donacon al la Zamenhof-Fonduso (cetere la unua donaco el Kvinlando). Lia donaco estas des pli rimarkinda ĉar li, kiel katolika pastro, ne disponas pri persona havaĵo. Hodiaŭ ni ĝojas raporti ke li faris ankaŭ alvokon kaj monkolekton inter siaj kongregaciaĵoj en la Bowen Hills Preĝejo, sekve de kiu li transsendis al la Fonduso la sumon de £4. Lia agado por nia celo estu instigo por tiuj inter ni kiuj aŭ en propra eklezia rondo aŭ en aliaj kluboj aŭ inter propraj parencoj kaj amikoj povos varbi por nia Fonduso.

ZAMENHOF FUND

6th JUBILEE HONOUR LIST

Mrs. J. Chaldjian (Melbourne)	£10 10 0
Mrs. Grace Kirkwood (Sydney)	5 5 0
Sydney Esperanto Society (2nd Donation)	5 0 0
Mr. Ralph Harry (for Canberra)	5 0 0
Collection by Father Sigismund at Catholic Presbytery, Bowen Hills (Queensland) — H. Maliszewska, £1; Cimzereth, £1; M. Young, 10/-; N. Settel, 10/-; Dr. B. Rappaport, 10/-; H. Hulak, 10/-	4 0 0
Mr. F. Mueller - Sorau (Sydney)	2 0 0
Mr. J. M. Murray (Melbourne)	1 0 0
Miss V. Newnham (Melb.) (2nd Donation)	1 0 0
Mr. W. M. Pearson (Sydney)	5 0
	<hr/>
	£34 0 0
Previously acknowledged	682 11 6
	<hr/>
TOTAL	£716 11 6

ZAMENHOF CENTJARA JUBILEO

En apuda kolono estas anonco pri la antaŭlasta ero sur la programo de la Jubileo — la traktajkonkurso por niaj infanoj. La anonco estas sendita, dum la monato Julio, al 25 lernejestroj kaj instruistoj. Ĝi kreis multe da intereso en la du lernejoj el kiuj alvenis raportoj — Lauriston kaj Wadhurst. La estro de Wadhurst dankis al la Komisiito kaj la lingvoinstruisto atentigis la knabojn pri la konkurso. La estrino de Lauriston anoncis pri la konkurso en la plena asembleo de la lernejo. Ŝi aĉetis lernolibron por la lerneja biblioteko kaj mendis ekzemplerojn de "Australian Esperantist". Raportoj el aliaj lernejoj estas atendataj. Ĉiuj samideanoj estas petataj disvastigi la informon pri la konkurso. Kopioj de la kondiĉoj estas haveblaj ĉe la Komisiito por disdonado.

Pri la lasta kaj plej grava ero . . . la Specialaj Zamenhof-Festoj ni anoncas sube, kaj urĝe petas ĉiujn klubojn, grupojn kaj unuopajn samideanojn fari sian plejbonan por taŭge festi dum la Centjara Jubileo.

Kompreneble ĉiuj projektoj jam komencitaj, t.e. prelegoj, dissendado de la Speciala Numero, donacoj de "Vivo de Zamenhof", kolektado de mono por la fonduso, k.t.p. daŭros ĝis la fino de la jaro. La Komisiito S-ro Ralph Harry prelegis la 22-an de julio al la Rotaria Klubo de Malvern, kaj la 7-an de aŭgusto al la Internacia Klubo de la Universitato de Melbourne.

NI PREPARU LA ZAMENHOF - FESTOJN

Ĝekaj kluboj jam komencis preparojn por la Jubileaj Zamenhof-Festoj. La Melburna Klubo estas luita "Y.W.C.A. Memorial Hall", kiu povas enteni 200 ĉeestantojn. Programo estas planita, kun profesiaj artistoj, aldonita al prelegoj, deklamado k.t.p. La Klubo instigas ĉiujn membrojn ne nur ĉeesti la Feston, la 15-an de Decembro, ne nur vendi biletojn al amikoj, sed ankaŭ prepari sin por la Festo per ĉeesto en la Klubo dum la antaŭa monato, kiam oni ekzercos

kantante "La Esperon", kaj eble aliajn kantojn. Ni esperas ke aliaj Kluboj organizos similan "Zamenhof - Monaton". Ĉi tiun jaron, kiam ni invitas la publikon kunhonorigi la Majstron, ni estu bona ekzemplo, ni estu pretaj. La monatoj Novembro kaj Decembro, 1959, estu rememorindaj monatoj, kiam nia fido kaj nia ardeco estos renovigitaj.

ESSAY CONTEST

To celebrate the Centenary of the birth of Dr. L. L. Zamenhof, author of Esperanto, an essay contest is open to competitors from any part of Australia.

SUBJECTS, AGES, PRIZES

Junior (under 12 years on 1st Jan., 1959).

"Why We Need an International Language" (800 words or more). First prize, £3/3/-; second, £2/2/-; third, £1/1/-.

Senior (under 16 years on 1st Jan., 1959):

"The Life and Work of Zamenhof" (1200 words or more). First prize, £5/5/-; second, £3/3/-; third, £1/1/-. Publications on the life of Zamenhof are available from the Association (for address see below under "Entries") on request accompanied by 1/- in stamps.

Entries:

Entries must be typed or written in English on one side of the paper, marked "Junior" or "Senior", and signed with a pen-name only. Each entry must have with it a sealed envelope containing the pen-name, full name and address, date of birth, and a certificate by a parent or teacher that the essay is the competitor's unaided work.

Entries addressed "CENTENARY ESSAY", Australian Esperanto Association, Box 2122T, Elizabeth Street P.O., Melbourne, Victoria, must be received not later than Monday, 30th November, 1959.

Prize-winning entries will be the property of the Association and may be published by it. Unsuccessful entries will be returned if accompanied by a stamped envelope.

Judging and Presentation of Prizes:

Judges for the contest will be the President of the Australian Esperanto

Association, Dr. Fred Williams, and the Centenary Organizer, Mr. Ralph Harry.

Successful competitors will be invited to receive their prizes at Zamenhof Festivals in December or at the Australian Esperanto Congress in Hobart (3rd-9th January, 1960).

Results and the judges' report will also be published in "The Australian Esperantist".

12th AUSTRALIAN ESPERANTO CONGRESS

Date: 3rd-9th January, 1960, at Hobart.

Secretary: Mrs. W. D. Shankley, 43 Victoria Esplanade, Bellerive, Tas.

Tentative Programme:

The Congress will be held in The Preparatory School Hall, The Friends' School (393 Argyle Street), Hobart.

Sunday (3/1/1960)—2.30 p.m., Friendly Afternoon Tea.

7.45 p.m., Two Talks.

Monday (4/1/1960)—10 a.m., Opening of Congress (Photographer).

3.30 p.m., The Lord Mayor (Sir Archibald Park) will welcome delegates to Hobart.

7.45 p.m., Two Talks.

Tuesday (5/1/1960)—9 a.m., Seminar (Mr. K. Linton: "La Akuzativo")

10 a.m., Business Meeting.

2 p.m., Two Talks.

7.45 p.m., Harbour Cruise.

Wednesday (6/1/1960) — 9 a.m., Seminar (Mr. K. Linton: "La Refleksivo").

10 a.m., Business Meeting.

Afternoon, Half-day Outing.

7.45 p.m., Two Talks.

Thursday (7/1/1960)—9 a.m., Seminar (Mr. K. Linton: "Esperanta El-parolo").

10 a.m., Business Meeting.

2 p.m., Business Meeting.

7.45 p.m., International Concert.

Friday (8/1/1960)—9 a.m., Seminar (Mr. K. Linton: "Gramatika Mikspoto").

10 a.m., Business Meeting.

11 a.m., Close of Congress.

Free Afternoon.

7 p.m., Farewell Dinner.

Saturday (9/1/1960)—Full Day Outing.

U.E.A., S.A.T., A.E.A. and other Special Meetings will be held during one of the periods marked "Business Meeting".

Second List of Congress Members:

14. Mrs. E. M. Hill (Melbourne).
 15. Miss Lorna Samblebe (Melb.).
 - 16-17. Mr. and Mrs. Nightingale (Hobart).
 18. Miss D. Brimage (Hobart).
 19. Mr. K. G. Linton (Melbourne).
 20. Mr. Ralph Harry (Melbourne).
 21. Mr. Fritz Mueller-Sorau (Sydney)
 22. Mr. F. V. Taylor (Albury, N.S.W.).
 23. Mrs. F. V. Taylor (Albury, N.S.W.).
 24. Dr. R. G. Robbins (Canberra).
 25. Mr. I. T. Maddern (Moe, Vic.).
 26. Miss Marian Maddern (Moe, Vic.).
 27. Mr. V. Guetling (Sydney).
 28. Miss Freda Smith (Sydney).
 29. Mr. E. P. Crowe (Melbourne).
- Make your hotel reservation NOW as accommodation is limited!

KONGRESAJ PRELEGONTOJ

S-ro Ralph Harry:

(Komisiito por la Zamenhof Centjara Jubileo) prelegos pri: "Traduko de Aŭstraliaj Terminoj."

S-ro Ken Linton:

(UEA-Cefdelegito kaj AEA Kasisto) prelegos 4-foje en la Seminario kaj gvidos interesan Esperanto-Demandaron ("Quiz").

S-ro Fritz Mueller-Sorau: (Vic-Prez., Sydney E-Societo) prelegos pri "Ĉu vi konas . . .?" (Amuza petolado tra l'Esperanta vortaro).

D-ro Ross Robbins: (Prezidanto, Canberra E-Klubo) prelegos pri "Nov-Gvineo".

S-ro J. Matasin (Sydney) prelegos kun lumbildoj pri siaj vojaĝoj tra Eŭropo kaj Norda Afriko.

WORLD NEWS

RUMANIAN LINGUISTICS INSTITUTE RECOGNIZES ESPERANTO

Bucharest: The Institute of Linguistics in Rumania recently debated the question of the usefulness of Esperanto. At the conclusion the Council of the Institute unanimously recognized the usefulness of the spread of Esperanto and its establishment as an international means of communication. At the same time the Department of Linguistics and Literature at the Academy agreed on the usefulness of the International Language. Since the favourable resolution of the French Academy in 1924, several Academies and Linguistics Institutes (among them the

PRIME MINISTER MACMILLAN DID NOT REQUIRE TRANSLATION

Paris: Commenting on Prime Minister Macmillan's visit to Paris, influential newspaper "Le Monde" stressed the fact that, thanks to his knowing French, translation could be entirely dispensed with and matters to be discussed quite speedily disposed of. In our modern world, simple two-sided meetings without interpreters cause almost a sensation, while, by means of the International Language—Esperanto—thousands of people of dozens of nationalities meet together at Congresses and mutually understand each other without interpretation.

TWELFTH AUSTRALIAN ESPERANTO CONGRESS

3-9 January, 1960, at Hobart.

JOIN NOW and reserve accommodation. Congress fee 30/- (include at least £3 for hotel deposit). Visit beautiful Tasmania during the Esperanto Congress. Congress Secretary: Mrs. W. D. Shankley, 43 Victoria Esplanade, Bellerive, Tasmania.

Soviet and Rumanian) have shown themselves favourably disposed towards Esperanto.

BERNARD SHAW IN ESPERANTO

Warsaw: The Prague Theatre Troup, known as "Green Chariot", will, in August, present the three acts of Bernard Shaw's "Pygmalion" in Esperanto. The performance will take place in "Sala Kongresowa", the largest theatre in Warsaw. In the same week, The International Art Theatre of Paris, under the direction of S. Flego, will present in Esperanto, also in the capital city, Moliere's "Fouilles de Scapou" ("Frivolities of Scapou"). Although the greatest classics in the theatre world, among them Shakespeare, Goethe, Schiller, Goldoni and others, have already been played in Esperanto, this will be the first time that the great British Satirist is staged in the International Language.

MORE MUTE GAPING

The Russian farmers visiting the U.S., and the landmen in Iowa, had difficulty in understanding one another. We expected that. Two of the most difficult languages are Russian with its complicated grammar and words so different from the English; and English with its crazy spelling and pronunciation, and hair-fine nuances of meaning. It was a "look-see" all right; just that and nothing more. And so it will remain till in this mechanised era we get some horse sense to do what horses can do—understand each other.—F.R.B.

RIMRIĈO

En "British Esperantist", Aŭg. 1922, recenzanto de la rimvortaro de "Avoto" rimarkis, ke mankas al bulb', saŭc, dolĉ, ŝuld, fremd, pingl, film, simpl nenia kunrimo. Multaj radikoj havas nur unu-du kunrimaĵojn. Nun post 36 jaroj la afero preskaŭ tiel same statas—nur muld' aldoniĝis, por helpi.—F.R.B.

UNESKO RAPORTAS

La Hinda Sinteno Al Sij Popoletoj: Inter la loĝantaro de Hindujo troviĝas 20 milionoj, kiuj primitive ekzistas per ĉasado, fiŝkaptado aŭ simpla agrikulturo. La gentoj de suda Hindujo estas preskaŭ nomadoj. En centra Hindujo la gentoj havas vilaĝojn sed devas de tempo al tempo ŝanĝi siajn kampojn, kiam tiuj ĉesas estis fekundaj.

La hinda registaro celas protekti la gentan vivon, samtempe enkondukante al ili la plej bonajn avantaĝojn de la moderna civilizo. Tiucele la registaro instruas pli efikajn agrikulturajn metodojn al la triboj kaj malfermas metiolernejojn. En centra Hindujo la registaro redistribuis teron al kelkaj triboj.

La Ŝtataneco de Virino: Konvencio de la Unuiĝintaj Nacioj pri la ŝtataneco de edzinoj validas de pasinta aŭgusto. Edzino nun rajtas konservi sian ŝtatanecon, kiam ŝi edziniĝas aŭ ekdzedziniĝas aŭ kiam ŝia edzo ŝanĝas sian ŝtatanecon. Nov-Zelando subskribis la konvencion en julio. Britujo, Cejlono, Domenika Respubliko, Irlando, Izraelo, Kubo, Norvegujo kaj Svedujo jam ratifis aŭ akceptis ĝin.

“(Gi) havis en li . . . kasdirektoron en la kaso por la pensionitaj predikistoj”. — “Dia Regno”. Tradukite: . . . zorganton pri la kaso por pensiitaj predikistoj.

Kelkfoje venas leteroj al la redakcio, kiuj devus veni al la ekspedicio. Oni petas la redakcion pri malnovaj numeroj, sendas al ĝi abonojn, informas pri adresŝanĝoj k.t.p. Tiajn leterojn sendu al la ekspedicio. La redaktoro ne havas stokon da malnovaj ekzempleroj, nek administras la kason, nek konas la adresojn de la abonantoj. Li okupiĝas nur pri la **enhavo** de la gazeto. — Tiel laŭ “Norvega E-isto”. Tio aplikiĝas ankaŭ al ni.

Uzante “ekspedicio”, niaj norvegaj amikoj supozinde havas ĉe si aron da soldatoj aŭ ŝipoj malproksimlande militontan aŭ esplorontan! Almenaŭ ilia fideleco al la Plena Vortaro tion certigus.

Kinoaktoro William Holden faris eraron. Por eviti imposton, li devis la kompanion Columbia en kontrakti, ke ĝi pagu al li dek elcentojn de la malneta, t.e. entuta profito de la filmo “La Ponto super la Rivero Kvaj”, sed nepre po ne pli ol 50 mil dolaroj en ĉiu jaro.

Sed la filmo jam enspezis 8½ milionojn da dolaroj, kaj verŝajne enspezos ĝis 25 milionoj! Tial Holden, nun 40-jara, ne ricevos sian plenan pagon antaŭ ol li fariĝos pli ol 90-jara. Dume Columbia havas rajton disponi lian monon, investante fruktuzante ĝin po 90 mil dolaroj jare. — “Time.”

ESPERANTA BIBLIO.

Tre meritinda estas la simpla fakto, ke la Biblio estas tradukita en Esperanton; ankoraŭ pli meritinde, ke tiu traduko estas tiel tre bone farita. Multe da jaroj mi ekzamenadis pri la hebrea ĉe universitato. Tial mi bone scias, kiel malfacile estas, ekzakte traduki multajn el la hebreaĵoj vortoj. Mi ankaŭ scias, ke multaj hebrelingvaj tekstoj kaj terminoj restas ankoraŭ mallume kompreneblaj por Okcidentaj kaj Kristanaj homoj. Jam de longe mi ĉiutage estas studinta ĉapitron de la Esperanta Biblio, kaj mi ĉiam pli dankemiĝas, ke Esp-o ĝustatempe venis en mian vivon.

Mi kredas, ke neniam mi finis legon sen ricevi lumon sur ian frazon, vorton aŭ nuancon, kiun antaŭe mi ne komprenis. Mi certas, ke zorga legado de la Esp-a teksto estas pli valorinta al mi, ol konsultado ĉe multaj komentarioj.

Legantoj deziras scii: Kio estas la preciza senco de la originalo; kaj mi atestas, ke neniu anglalingva aŭ alia traduko tiel plenigis min per certeco, ke mi ricevis la efektivan esprimvolon de la inspirita aŭtoro, kiel mi ricevas, legante la Esp-an Biblion. La traduko de Zamenhof estas la plej kompakta kaj bona komentario pri la Malnova Testamento, kiu iam ajn venis en mian manojn. — Pastro J. Beveridge, Bakalaŭro de Teologio.

La plej detala kaj kompetenta artikolo pri la E-a Biblio estas de Dr. W. J. Downes en “International Language”, Okt. 1927.—Red.

The Australian Esperantist

("La Rondo")

Oficiala Organo de la Aŭstralia Esperanto Asocio.

Jarkotizo: 15ŝ (aŭ 24 respondkuponoj).

Anoncoj: Tri linioj: 5ŝ.

Redaktoro: F. R. BANHAM, 2 Banchory St., Essendon, W.5, Victoria.

Adreso de A.E.A.—Box 2122T, P.O., Elizabeth Street, Melbourne.

Kasisto: K. Linton, 11 Poplar Street, South Caulfield, S.E.8.

N-ro 12 (92)

MELBURNO.

Okt. - Nov., 1959

70% OF THE WORLD'S SCIENTISTS DO NOT UNDERSTAND ENGLISH

Paris: The results of an enquiry by UNESCO concerning the language problem in science were published recently under the heading "Translation of Scientific and Technical Works and Other Aspects of the Language Problem". The report states that more than half of the world's scientists, through ignorance of language, do not understand one half of the world's scientific works. The table below shows the proportion between the languages utilized and the scientists who are familiar with them:

Language	Percentage of Scientific and Technical Literature in %	Percentage of Scientists who understand	Percentage of Scientists who do not understand
English	60%	30%	70%
German	10%	20%	80%
Russian	10%	13%	87%
French	10%	13%	87%
Spanish	2%	4%	96%
Japanese	2%	4%	96%
Other Languages	6%	1%	99%

ESPERANTO AND SCIENCE SUBJECT OF DEBATE IN HOLLAND

The Hague: "Wetenschap en Samenleving", Dutch Scientific Explorers' Association gazette, has published a discussion on the use of Esperanto in science. The debate was opened with an article by Messrs. M. Brouwer and G. J. Meinsma—"A-language, B-language or X-language"—which throws doubt on the "efficacy of Esperanto" and expresses the opinion that the use of national languages must be continued. Doctors C. P. Gunning, G. Hamming and P. Hartman responded with three articles ("A World Language is Needed by Science, Too"; "Language Pres-

sure, Esperanto and Machine Language"; "Esperanto as X-language"). These were followed by an article by Language Professor, Dr. Stutterheim—"Esperanto and Language Appreciation," an editorial and a final article by Dr. G. F. Makkink—"What Will Happen Now?" which emphasizes the urgency of the problem.

★ ★ ★

NATIVES IN AFRICA OPPOSED TO FRENCH LANGUAGE

Coquilhatville: "Lokole Lokiso", a paper published in the Cameroons, recently featured an article pleading for teaching in the mother tongue in African elementary schools. The article, written by Missionary Father P. Pichon, emphasizes that "it is

illogical, even stupid, to teach the first elements of knowledge in French. That method is contrary to the principles of education. One aims to teach African things familiar objects by unknown words. The educational system should be fundamentally reorganized. The elements of any subject whatsoever should be

taught in the child's original language and no foreign language forced on him before he is acquainted with a few elements of his own tongue." Discontent in Afro-Asian lands over the colonialistic pressure of the greater European languages is growing constantly.

★ ★ ★

Australia Kroniko

● **PERTH:** Nia Ligo suferis baton en tio, ke ni estis devigataj ankoraŭfoje trovi novan kunvenejon, ĉar oni baldaŭ forigis la konstruaĵojn "McNeil Chambers", por tie konstrui "nubskrapulon". Do, antaŭ kelkaj semajnoj ni translokiĝis al 62 Have-lock St. Nia nova hejmo estas malgranda sed komforta kaj niaj aŭtomobil-posedantoj trovas ĝin pli oportune lokita ol la malnova, ĉar iom for de la urbcentro.

En Majo, kiam ni estis ankoraŭ ĉe 9 Barrack-st., vizitis nin mallonge la komisiito pri la Zamenhofa Jaro, S-ro Ralph Harry. 12/5 li interese kaj instige alparolis ĉeestantaron kiu certe estus pli multnombra se ni estus ricevintaj pli longan antaŭanoncon pri lia vizito.

Ni daŭre prezentas "konversacian vesperon" en la unua jaŭdo de ĉiu monato. Gvidanto ĉe la Aprila kunveno estis D-ro Caldera kiu parolis kaj paroligis kun sia kutima vervo. La temo de Jack Hawks (majo) estis "La Decimala Sistemo", kaj tiu de F-ino Longson (Junio) estis "ŝatokujoj". Sub gvidado de S-ino G. Pollard (Julio) oni rakontis amuzajn travivaĵojn. Ĉe vigla diskuto kiun iniciatis S-ino Sedgley (6/8) pri la dezirindeco aŭ ne de antaŭ scio pri la estonteco, partoprenis ne nur nia S-ino Hutchison (pro okupateco malofta vizitanto), sed ankaŭ parlamentano-kolego S-ro F. Lavery kiu akompanis ŝin pro scivolo pri Esperanto. Li venu denove!

Ĉe la ordinara monata kunveno en Aprilo (9/4) F-ino D. Leach parolis kaj montris bildojn pri vizito kiun ŝi faris al tiu alloga insularo, Hawaii. Ĉe la maja kunveno (12/5) S-ino G. Le Coultre cedis la parolon al S-ro Harry. Ĉe la kunveno 9/7 ŝi parolis pri vizito al sia bela patrujo, Svislando. 11/6 S-ro H. McGrath por la

unua fojo alparolis la klubanojn, elektante kiel temon kuriozan sperton en aŭstralia dezerto. Ĉe la aŭgusta kunveno (13/8) S-ino R. Strassberg rakontis pri ferio kiun ŝi kaj la edzo freŝdate pasigis en Queensland.

Dufoje (Aprilo kaj Aŭgusto) ni faris publikan societian vesperon. Helpe de D-ro Einihovici kaj aliaj ni povis prezenti tre interesan kaj ĝuindan programon ambaŭfoje. Krom niaj propraj anoj kaj geamikoj ĉeestis reprezentantoj i.a. de Modern Language Teachers' Association, Bahai Movado kaj Dante Societo.

Pro tio ke nia senpaga kurso tre bone sukcesis (8 kursanoj aliĝis al daŭriga kurso sub gvidado de S-ino Pollard), ni starigis duan ĉe kiu F-ino A. Longson instruas, denove laŭ Ĉe-metodo.

Kelkaj anoj havis la plezuron renkonti Ges. Banham kiam ilia ŝiŝo vizitis Fremantle (25/4) survoje al Eŭropo. D-ro Caldera veturigis ilin por rapida ekvido de Perth kaj ĝiaj ĉirkaŭaĵoj.

Je la 16a de Julio la nacia radiostacio raportis pri la fakto ke la Okcident-Aŭstralia ŝtata turistoficejo reklamis en la Jarlibro de U.E.A.

D-ro Caldera, kiu faris centojn da operacioj antaŭ ol emeritiĝi de sia profesio, mem viktimiĝis al kuracista tranĉilaro antaŭ kelkaj semajnoj. Denove hejme, li kontentige refortiĝas.

Pro malsaneco nia Prezidanto, S-ro E. Walker jam de kelkaj monatoj ne povis partopreni al klubaj aferoj. Post pluraj semajnoj en hospitalo li estis dum kelka tempo en ripozejo. Oni raportas ke li grade resaniĝas, do ni esperas ke la ribelemaj kruroj baldaŭ konsentos porti lin al niaj kunvenoj.

Ankaŭ S-ro McGrath antaŭ nelonge pasigis monaton en kuracejo.

Ni ĝojas bonvenigi tre interesan anglan vizitanton, S-ino Hardaker el Burnley. Tre flua Esperantisto, ŝi rikoltis nian streĉan intereson, rakontante (13/8) pri renkontiĝo kun D-ro Zamenhof ĉe la Universala Kongreso ĉe Antverpeno en 1911. Ni esperas ke ŝi ofte partoprenos al klubaj aktivecoj antaŭ ol reveni al Anglujo je la jarfino.

O-A Esperanto-Ligo kunvenas la unuan, duan kaj 4an jaŭdon en monato je la 8a ĉe 62 Havelock St., W. Pertr. Telefono kaj oficejoj kiel en la Jubilea numero.—R.McG.

● **MELBOURNE:** Je 29a/7, S-ro E. McKenzie provis ĝindan dis-tradon solkante. Laŭ liaj klarigaj vortoj li elektis el Internacia Esperanto-Kantaro kantojn por reprezenti diversajn landojn, sed poste D-ro A. Fridenbergs provis montri la internaciecon de la kantoj.

La 5a/8 tre gravis por M.E.K., ĉar estis la vespero de nia ĉiujara mon-gajna merkato. Bedaŭrinde oni povus pli bone priskribi la veteron ol la kunvenon, ĉar estis okazo de pluv-ventego, kiam aŭtoritatuloj avertis la homojn foresti de la stratoj. Pro tio alvenis trege malmultaj gebravuloj (? malsaĝuloj), kiuj iom senespere laboris kaj vane atendis la kutimajn interesatojn. Malgraŭ ĉio, el ties malavara partoprenado de merkato, loterumoj ktp. rezultis tamen agrable surpriza profito: £14. Do, ne tute malkontente, se iom malgaje, la eta familia rondo fine kaj bonege regalis sin antaŭ ol disiri denove en la sen-kompanan nokton.

Per interesa kaj ŝercoplana rakonto de D-ro A. Fridenbergs pri "Aventuroj en Cara Rusujo post la 1-a Mondmilito" (12/8), informriĉa prelego de S-ino E. Hanks, kun belegaj kolorkliŝoj, pri arboj, birdoj kaj bestoj de Victorio (19/8), kaj "Esperantista Mikspoto" de S-ro H. Koppel (26/8), dum kiu li informis pri vizitonta Japana sciencisto, Prof. Egami, donis vojaĝraporton de S-ro Banram kaj tradukojn de maloftaj sed trafaj vortoj, kaj priskribis nuntempan vivadon en Kuweit laŭ raporto de tiea Egipta E-isto, forpasis tre agrable la restantaj kunvenoj de Aŭgusto.

RENDEVUO: En la julia kunveno de Rendevuo, S-ro Ralph Harry rakontis pri aŭstraliaj esploristoj. Li

resumis kelkajn esplorvojaĝojn, ekzemple la serĉon por trapasejo trans la Blua Montaro, kaj klarigis ke nia tuta scio pri la diversaj esploradoj kaj eltrovoj dependas de raportoj konservitaj en taglibroj de la esploristoj mem. Ĉar kelkaj estis pli bonaj verkistoj ol aliaj, nia scio pri ties aventuroj kompreneble estas pri detala. S-ro Harry opiniis, ke ĉi tiuj fruaj skribaĵoj konsistigas la komencon kaj bazon de nia aŭstralia literaturo.

Por la aŭgusta kunveno—la 200-a-la titolo de prelego de D-ro A. Fridenbergs estis "Malnova Grekujo", sed fakte, per skizo de la evoluo de la homa raso, li nur enkondukis la temon, kiun li daŭrigos poste.

Bonvolu noti: S-ino I. Fink, elektita Sekretariino (11/3), rezignis (11/7) pro premo de laboro. S-ro H. M. Cohen denove deĵoras portempe. F-ino Rita van Rijswijk estas koop-tita en estraron kiel bibliotekistinon.

● **HOBART:** En Marto, la 1-an, Dimanĉe, la Klubanoj kunvenis en la Kvakera Lernejo. Ni bonvenigis S-ron Nightingale, kiu estis reveninta el Anglujo kun sia edzino. S-ro Leereveld, nia Prezidanto, bone parolis pri la gramatiko. Estis decidite, ke venontaj kunvenoj estu ĉe la hejmo de Ges. Leereveld. Kongres-aferoj estis diskutitaj.

En Aprilo kaj Majo la geanoj okupigis pri Kongres-aferoj. En Junio, la 7-an, Dimanĉe, S-ro Leereveld parolis pri la partopioj. Sekvis amuzaj ludoj kaj babilado.

Ĉiuvendre, Ges. Leereveld gvidas klasojn en sia hejmo por komencantoj kaj progresintoj. Krom tio, S-ro Leereveld gvidas klasojn por gejunuloj en la Kvakera Lernejo.

Ni ĉiuj propagandas por la Kongreso, kaj nia Kongres-sek-ino, S-ino Shankley, forte laboras.

Venu amase por sukcesigi la Kongreson.—Aldo.

● **SYDNEY:** Nia grupo funkcias pli kaj pli aktive, kaj la aktiveco penetras en multajn suburbetojn.

En Julio S-ino Duncan invitis la klubanojn al sia hejmo en Manly por renkonti la lernantojn el sia klaso. Ni tre ĝuis la amikan posttagmezon, kiu certe helpis al pli firma interrilato inter la movado kaj la novuloj. La klaso havas proksimume 15 parto-

prenantojn, kaj bone progresas. Jam interesiĝis sufiĉaj aliaj personoj por komencigo de nova kurso en la Vesperlernejo.

Laŭ invito de S-ino Long, unu ano vizitis kunveneton en Mortlake kaj parolis al la gastoj pri Esperanto.

Inter la Klub-programoj dum Julio la plej interesa estis parolado de S-ino Grace Kirkwood pri Aŭstraliaj Birdoj.

S-ro Feldmayr havis la malagrablan taskon sciigi nin je la 29a de Julio pri la morto de nia estimata S-ro Les Pfahl. Dum longa tempo S-ro Pfahl estis pli malpli malsana, kaj lastatempe ripozis en hospitalo, kie li mortis. S-ro Pfahl faris multegon por la movado en Sydney, estinte dum jaroj la sekretario. Per interrilatoj inter la publiko, per gazet-artikoloj, radioparoladoj ktp. li varbadis konstante. Ankaŭ li estis Aŭstralia ĉefdelegito, kaj antaŭ nur kelkaj jaroj li pro malsaneco kaj laceco persvadis alian transpreni tiun laboron. Ni ne forgesu lin.

La unuan dimanĉon en Aŭgusto ni ĉiuj kamparaniĝis, irante al la terpeco de Edna Dash. Tie ni ĝuis la sunbrilon, iom laboris, kaj revis kun ŝi pri la farota laboro, kiam la dommeto fariĝos iom malpli sparta. Ni helpis per la bruligado de termit-detruita ligno—belega brulo! Ĝi estis ĝojiga okazo ankaŭ ĉar ni vidis ke Edna nun resaniĝis post sufiĉe longa malsano.

Tre interesan programon ni aŭdis de S-ro Noah (Chandler) je 10a de Aŭgusto. Li rakontis al ni kiel okazis, ke la Aŭstraliaj bestoj restas tiel strangaj kaj unikaj, kaj li priskribis iliajn kutimojn kaj strangecojn. Ĝi estis tre humora kaj faktoplena historio.

Vizitanto Johano Mnamu el Wellington, N.Z., venis al ni dum Aŭgusto, kaj li esprimis sin feliĉa trovi samideanojn en tiu ĉi fremda lando. S-ro Chandler veturigis nin al la Blua Montaro kaj aliaj vidindaĵoj, post kio ili pasigis agrablajn vesperon kun kelkaj samideanoj en la hejmo de Ges. Rutland.

Nia nelacigebla Samideano Fritz Mueller-Sorau faris prelegon en Januali, kaj nun li havas kurson tie, kun ses lernantoj. Ĝi estas esperplena grupo, kaj plua paŝo al divastigo de nia laboro.

Ni ŝuldas ankaŭ al Fritz belegan programon de "Uverturoj kaj Preludoj" en nia lunda kunveno.

Multaj personoj partoprenis nian reklam-konkurson, kaj pro skribo de 2000 vortoj pri "Kial mi volas Lerni Esperanton", ili rajtis komenci la lernadon je la 26a de Aŭgusto, en la "Linguacub". Ne ĉiuj povis ĉeesti, sed ni tamen gajnis ses novulojn. Ni estas tre dankemaj al la "Linguacub" pro uzo de ties ĉambraro por la klaso, kaj pro la kunlaboro kiun la estroj faris kun ni.—E.P.O.

● **BRISBANE:** La 10an de Majo mortis S-ro T. Suess, en la aĝo de 73 jaroj. Li estis Esp-isto de 1908 kaj estis Prezidanto de La Brisbane Societo dum multaj jaroj. En Julio re-anigis al la Societo malnova ano S-ro B. Cuvet. Li alportis al la kunveno sionsonbendaparton kaj surbendigis salutparolojn por sendi eksterlanden.

25an Aug. S-ro Cuvet denove alportis sian sionsonbendaparton, kaj aŭdigis salutparolon el Eŭropo.

La 28an Sept. ĝojigis nin bonvenigi D-ron F. Williams al nia Klubo, kiam, kun multe da intereso, ni aŭskultis lian paroladon en la kunveno. Tiun vesperon S-ro Cuvet denove metis je nia dispono sian sionbendilon, kaj ni aŭskultis salutparolojn el San Diego. Poste, la ĉeestantoj surbendigis parolojn responde, kaj D-ro Williams sendis salutojn kiujn li petis ke la ricevonto transdonu al eminentuloj en Los Angeles kiujn li renkontis antaŭ kelke da jaroj. Ankaŭ sendis salutojn, tre mallonge sed tre bonstile, F-ino Beth Lewis, lernanto de nia klubo kiu eklernis Esp'on antaŭ ses monatoj.

D-ro kaj S-ino Williams vizitis la hejmon de Ges-oj Grant ĉe Hamilton, kie la D-ro povis konstati la bonegan laboron kiun nia peranto kaj lia edzino faras pri la libroservo; ĉe Redcliffe ili estis tagmanĝaj gastoj de Ges-oj Norman Mills; kaj posttagmeze S-ino V. Fraser bonvenigis ilin al sia hejmo. Ili vizitis ankaŭ la hejmon de Ges-oj Parry ĉe Albion.

D-ro Williams konsentis al intervjuo de la "Brisbane Telegraph", post kio aperis la 26an de Oktobro portreto kun artikolo pri Esperanto. Rezulte de tio, nia klubo komencigis

novan kurson, al kiu aliĝis kvar personoj, kaj du, eble kvar, pluaj lernontoj aliĝos post du semajnoj. S-ino Grant estas la instruisto.

La 5an Okt. vizitis la delegiton S-ro Conrad Ivetfjall, juna sveda Esperantisto, kiu loĝas en Sydney. S-ino Parry kaj Rolf Ahrens veturigis lin al Redcliffe kie S-ino Fraser gastigis lin ĉe sia marborda hejmo.—S.L.P.

NIA REDAKTORO RAPORTAS

El Aŭstralio mi vizitis Anglujon post 45-jara foresto. Mi trovis la karan kamparon preskaŭ senŝanĝa kaj intime belimpresa. Ankoraŭ staras kverkoj (sur la bieno de onklo) sub kies branĉoj mi ludis kiel knabeto; mi gapiis, benate en rememoroj, ia domon en kiu mi naskiĝis antaŭ 61 jaroj. Stranga sperto estas: reiri al la malnovaj vojoj de la petolema juneco. Por ricevi efike-ĝustan impreson, tio postulas konscie energian pelon al mia tro flegma spirito. Malfacile estas, alpreni kun anima profito, la lecionojn haveblajn per tia reveno en la pasintecon—al la nuaj etapoj de nia vee mallonga vivo.

La generacio tiam konita de mi preskaŭ tute formortis sed mi ĝoje povis revidi kelkajn personojn, kiuj amis min onkline kiel infanon, kaj iliaj gefiloj gastigis min kun dolĉa parenceco.

Mi jam multe veturis en la amata nasklando—oriente, sude kaj okcidenti, tra graflandoj Kent, Surrey, Suffolk, Norfolk, Warwickshire, Dorset, Devon, kaj kompreneble Londono. S-ro Bolton (del. U.E.A.) en Dorchester regalis min per sia konversacio dum temanga vespero. S-ro M. C. Butler same faris dum neforges-ebla horo en Kingston en sia domkaverno da libroj lerte sliptaj laŭ decimala sistemo. Pacienciga dediĉito al nia afero, li pene laboradas kontraŭ ĉiaj malfaciloj, fidante, ke lia laboro ne vaniĝos, kaj ke siatempe alia persono plu daŭrigos lian gravan taskon bibliografian kaj vortar-kompilan.

El mia Eŭropa vojaĝo mi ricevis inspiron, kiu certe efikos sur mian laboron por Esperanto. Urboj kaj lokoj, kiuj antaŭe estis por mi nur nomoj, de nun estos plenaj de signifo reala. Ĉe rilatoj kun homoj mi mem amare spertis embarason por la lingva

diverseco, sentante vualitajn rikanojn de neangloj, kiuj, parolante la Anglan, petis min ne plu balbuti la Germanan. (Sciuj, ke mi nur volis ne riski ofendon trudi la propran lingvon sur fremdan oreilon—sed vane mi celis "ĝentil."i Kiom ankoraŭ pli multe devis suferi D-ro Zamenhof en Bjelostok en lingvomedio multe pli akute flamiĝema!)

Espereble mi estas jam pli hominda homo ĝuste pro mia Eŭropa rondvido, ĉar mi estas sente stimulita per pli vasta interkonigo kun samteranoj, kies vivmedioj kaj pensintenoj postulas apartan penon al simpatio. Por atingi ĝin oni devas funde sinekzameni kaj larĝigi la spiriton, penante trovi la sekretojn de la grandaj komprenantoj pri la "frata homo".

Mi intencas reiri en Aŭstralian je la 10 Oktobro. Saluton al ĉiuj amikoj.—F. R. BANHAM.

NI GARDU LA FUNDAMENTON

En la Maj-Junia numero de "Franca Esperantisto" S-ro Paul Ciliga en treege interesa artikolo citis vortojn, kiuj enfokusigis problemon aktualan en la jaro 1909, kaj kiu estas ankoraŭ aktuala post kvindek jaroj.

Post la apero de la Unua Oficiala Aldono Prof. Carlo Bourlet, mirigita pro la tiama nealprenado de **diplomati**, trovebla en la Ekzercaro, rimarkigis en "La Revuo" (N-ro 37, Sept., 1909), ke "oni akceptas **geografi**, **geologi**, **geometri**, k.c.>"; kaj li prave demandis "ĉu per la dirita analogio ni rajtas uzi **geograf**, **geolog**, kaj **geometr**?" (Nun, jes, ĉar **geolog** oficialiĝis en 1922, kaj la aliaj en 1958). Li daŭrigis: "Se la Akademio, anstataŭ hazarde oficialigi izolajn vortojn, farus pli profundan laboron por studi la seriojn, ĉu ĝi ekzemple akceptus la vorton **federacio**? Eble pripensado montrus al ĝi, ke la verbo **federi**, jam ofte uzata, ebligus pli facilajn kaj pli simplajn devenajn vortojn? **federi**, **federalo**, **federa**, **federe**." Tiu saĝa konsilo, ho ve, restis senha, kvankam radikoj mallongaj, senbalastigitaj de pezaj pseŭdosufiksoj estas certe pli facile kaj pli agrable uzeblaj; **aboli**, **apelo**, **koment**, **proleta**, **sponsitana** estas evidente preferindaj.

Entuziasme mi deziras subteni la rimarkojn de S-ro Paul Ciliga. Per

la enkonduko de izolaj vortoj, sen sufiĉa atento al nia mirinda sistemo de afiksoj, la fundamento estas nepre daŭre minacata. Se ni atentus tamen serion da vortoj, ĉu povus ekzisti tia serio, kia **redakti, redakcio, redaktoro?**

S-ro John Warden ĉi tion antaŭvidis en la jaro 1915, kiam li verkis la enkondukon al la Edinburga Poŝvortaro, kie li diris: "Kie eble, sek-vante la ĝeneralan spiriton de la lingvo, la radikoj estas uzita por la verba ideo, prefere al la substantiva aŭ adjektiva ideo. Tiel estos trovita **deklina anstataŭ deklinaĵo, komento por komentario, kondol por kondolenc**, k.t.p. Kie pli simplaj radikoj estas aprobitaj, aŭ jam venis en komunan uzadon—ekzemple **bank kaj inspekt**, de kiuj nature sekvas laŭ Regulo 15 **bankisto kaj inspektisto**—la pli malnovaj formoj, kiaj **bankiero kaj inspektoro** estas jam ne necesaj."

Tiel pensis S-ro John Warden kaj Prof. Carlo Bourlet, sed kiom da progreso ni faris dum la pasintaj kvindek jaroj? Ni ankoraŭ vidas la arkaismojn, kiaj **bankiero kaj inspektoro**. Ni an koraŭ legas la vorton **administracio**, demandante al ni, ĉu la signifo estas **administrado, administristo, aŭ administrantaro?** Kiel ofte ni vidas tiajn malbelajojn, kiaj **navigacii, ekskluzivi, kaj apelacii**, anstataŭ simple **navigi, ekskludi, kaj apeli**.

Nur lastatempe mi legis tre pravan kritikon fare de S-ro Montague Butler kontraŭ la enkonduko de la substantivo **dumpingo** anstataŭ la verbo **dumpi**, el kiu ni povus fari la derivaĵojn **dumpado, dumpaĵo, kaj dumpisto**. Mi rimarkis, ke la nove eldonita "Scienca kaj Teknika Terminaro" konsentas kun li. Ĝi ankaŭ enlistigas la verbon **adheri**, kaj mi ĝojas raporti, ke mi vane serĉis tiajn pseŭdoradikojn, kiaj **adhezio, adherenco, kaj adheziva**.

Nia nuna **intendant**o ne povas **intendi**, nur ĉar ni enkondukis la substantivon anstataŭ la verbon. Se nur ni povus anstataŭi la malfeliĉan konstruan terminon **turo** per alia pli konsilinda vorto, ne ebligus al la kompatinda **turisto** simple **turi** sen la neceso, ke li aspektu kiel specialisto pri altaj malvastaj konstruaĵoj. Tre povus esti, ke la Akademio devos kuraĝe eljeti fundamentan vorton por

konservi pli gravan fundamentan principon.

Jes, forte subtenante la rimarkojn de S-ro Ciliga, mi reehas la konkludojn de Prof. Carlo Bourlet el la jaro 1909, kiam li diris, ke "**la metodo de la blua kraĵono** ne sufiĉas; de la Akademio ni esperas, ke, unue, ĝi donos al ni ne izolajn vortojn, sed seriojn da vortoj zorge pripensitaj kaj studitaj por atingi la plej grandan internaciecon, simplecon kaj oportunecon . . . ; due, ĝi donos al ni, se ne leĝojn aŭ regulojn, almenaŭ bonajn konsilojn pri la plej taŭga maniero por esperantigi naciajn vortojn".

Nun urĝas, ke ni agu laŭ la saĝa konsilo de nia eminenta franca esperantologo, kiu tiel intime konis la menson de la Majstro. Li tion meritis antaŭ kvindek jaroj.

—KEN G. LINTON.

UNESKO RAPORTAS

Oklingva Glosaro Pri La Elektrotekniko: La Internacia Elektroteknika Komisiono en Genevo eldonos novan oklingvan vortaron, kiu interesus elektroteknikajn fakulojn. Unesko kaj la Internacia Atomenergia Agentejo finance kontribuos al la parto de la verko, kiu pritraktas atomegan elektroteknikon.

Spertuloj unue difinos per la angla kaj franca lingvoj la precizan signifon de la terminoj, kaj tiuj difinoj siavice servos kiel bazo por estigi la ekvivalentajn terminojn en aliaj lingvoj.

Malfermo De Skandinavia Hospitalo en Koreo: Komence de Oktobro en Seoul, Koreo, oni malfermis 465-litan hospitalon rekonstruitan kaj ekipitan tute per mono el Danlando, Norvegujo kaj Svedujo por inter aliaj celoj eduki kuracist(in)ojn kaj flegist(in)ojn. Oni bezonis ĉirkaŭ 6,000,000 da usonaj dolaroj por kompletigi la hospitalon, kiu estas la plej moderna siaspece en sia regiono. 70% de la pacientoj ricevos senpagan kuracadon.

Lingvolernejo Por Turistoj: Multaj turistoj, kiuj pasintomere vizitis Izraelon, partoprenis unikan edukatan eksperimenton. Alveninte ili ĉeestis unusemajnan hebrean konversacion kurson, kiu provizis al ili aron de inter 400 kaj 500 vortoj por helpi ilin pli profiti per sia vizito.

La Hebrea Universitato en Jerusalemo organizis la kursojn, kaj la instruantoj estis studentoj, kiuj mem partoprenis unusemajnan intensan kurson pri metodoj instrui la hebrean lingvon.

Orienta-Okcidenta Semajno en Pollando: La Pola Nacia Komisiono por Unesko organizis en Oktobro specialan orientan - okcidentan semajnon

por pligrandigi scion kaj komprenon pri la Oriento. La fokuso de la kampanjo estis ekspozicio pri 'La Evoluo de la Orienta Skribo kaj la Orienta Libro', kiun la Nacia Muzeo en Varsovio aranĝis. Por la ekspozicio oni petis la helpon de la Naciaj Komisionoj por Unesko en 17 landoj, pruntante librojn kiel ankaŭ filmojn pri la popola vivo, historio kaj kulturo.

TWELFTH AUSTRALIAN ESPERANTO CONGRESS

3-9 January, 1960, at Hobart.

JOIN NOW and reserve accommodation. Congress fee 30/- (include at least £3 for hotel deposit). Visit beautiful Tasmania during the Esperanto Congress. Congress Secretary: Mrs. W. D. Shankley, 43 Victoria Esplanade, Bellerive, Tasmania.

ZAMENHOF FUND

7th JUBILEE HONOUR LIST

Mr. & Mrs. G. A. Grant (Brisbane)	£5 0 0
Mr. Ralph Harry (Melb.)	2 15 3
Mr. K. J. Hirschel (Melbourne)	2 2 0
Mr. V. Vengerov (Sydney)	1 0 0
Esperanto Class, Manly (N.S.W.), per Mrs. M. Duncan	1 0 0
Mrs. P. Byatt (Berwick, Vic.)	10 0

	£12 7 3
Previously acknowledged	716 11 6

TOTAL	£728 18 9

Many thanks to all. Donors who have contributed to date may feel proud of this splendid achievement. If all those who are still considering would make their contribution now, this total could be raised to £1,000 by the end of Zamenhof Year.

ESPERANTO CO-OPERATIVE FORMED

On October 3rd the Foundation meeting of the "Esperanto Advancement Co-operative Limited" took place. Shares for £300 were subscribed and a further £1,500 will be made available for the purchase of a suitable property as soon as one has been chosen.

This new Co-operative was officially incorporated on October 16th by the

Registrar of Co-operative Societies in Victoria. All Esperantists are invited to join and those purchasing shares before the end of 1959 will be considered foundation members. Application for shares may be made to The Secretary, Esperanto Advancement Co-operative Ltd., 41 Byfield Street, Reservoir, N.19, Victoria.

AGENTS OF A.E.A. BOOK SERVICE

N.S.W.:

Miss Edna Dash,
26 Edgeware Road,
ENMORE, N.S.W.

Canberra:

Mr. S. Fulop,
26 Bundella Street,
NARRABUNDAH, CANBERRA,
A.C.T.

Victoria:

Mrs. J. Milligan,
274 Mont Albert Road,
SURREY HILLS, MELB.

Tasmania:

Mrs. H. Cooper,
9 St. George's Terrace,
HOBART.

Southern Australia:

Miss W. Addis,
25 Greville Avenue,
Flinders Park,
ADELAIDE.

Western Australia:

Mrs. A. B. Sedgley,
123 Gregory Street,
Wembley Park,
PERTH.

12th AUSTRALIAN
ESPERANTO CONGRESS

3-9 January, 1960, Hobart, Tas.
Secretary, Mrs. W. D. Shankley, 43
Victoria Esplanade, Bellerive, Tas.

Third List of Congress Members:

30. Mr. S. H. Grant (Port Lincoln, S.A.)
31. Mr. D. Guilbert (Hobart)
32. Mr. K. Roberts (Hobart)
33. Mrs. M. Thomas (Sydney)
34. Miss Edna Dash (Sydney)
35. Mr. Frank Dash (Sydney)
36. Miss P. Ferguson (Sydney)
37. Mr. Doug. Brown (Sydney)
38. Miss A. Curtis (Beenleigh, Qld.)
39. Mr. Ruth McGrath (Perth)
40. Mrs. O. Glenie (Melbourne)
41. Mr. J. Matasin (Sydney)
42. Mrs. J. Matasin (Sydney)

We are pleased to announce that Mr. J. Matasin, having just returned from his overseas trip, will give four lectures (with coloured slides): (1) Across the United States; (2) Through Southern Europe (Yugoslavia, Italy, Spain, Portugal); (3) Through Germany and Scandinavia; (4) Across Asia to India (Turkey, Persia, India, Ceylon).

**ZAMENHOF
CENTENARY CONCERT**

Y.W.C.A. Memorial Hall,
60 Russell St., Melbourne,
Tuesday, 15th December, 1959,
at 8 p.m.

In commemoration of the birth of
Dr. L. L. Zamenof

Author of Esperanto

on 15th December, 1859.

Admission by Invitation only.

(Phone your reservations to
JA 3483 or JM 1215.)

JA VERE

Fantom-rajdanto.—En Fulton (Kentucky) viro demandis pri ir-revena fervoja bileto por la kadavro de sia frato. Al la skuita staciisto li klarigis, ke liaj parencoj en Seattle konvinkis lin, ke li povas sendi la kadavron al Seattle pli malkare ol ili povus fervojiri al Kentucky.

Sanĝo de A.E.A. Regularo.

Laŭ Paragrafo 19 de la A.E.A. Regularo mi proponas sanĝon de ĉi-tiu regularo dum la 12-a Aŭstralia E-Kongreso en Hobarto. La proponata nova regularo, ellaborita de s-ro Ralph Harry, laŭ sugestoj de sub-komitato elektita ĉe la 11-a kongreso en Melbourne, estos haveblaj por ĉiuj AEA-membroj kontraŭ reafranko (9d.).

—Herbert Koppel, AEA Sekretario.

11th AUSTRALIAN
ESPERANTO CONGRESS

(Melbourne, 1958)

Statement of Receipts and
Expenditure.

RECEIPTS

Congress Fees	£132 15 0
Donations	55 8 6
Sale of Souvenirs (Photos, Postcards, Badges)	30 15 0
Welcome Dinner	43 7 6
Accommodation	44 17 0
Concert	34 4 9
Excursions	48 5 0
Profit of Theatre Party (arranged by Melb. Esp. Club)	6 10 0
	<hr/>
	£396 2 9

EXPENDITURE

Y.C.W.A. Hall (rent)	£55 0 0
Printing	18 11 5
Cost of Souvenirs (Photos, Postcards, Badges)	16 17 11
Welcome Dinner	38 17 6
Accommodation	44 5 6
Concert	35 14 0
Excursions	31 7 0
Postage, Bank Exch., etc.	4 7 5
Musicians (for Congress Opening)	6 6 0
Prizes for Literary Comp.	8 8 0
Sound Tapes	4 15 6
Exhibition	12 6
Part Balance to A.E.A.	65 10 0
Part Balance to Melb. Esp. Club	65 10 0
	<hr/>
	£396 2 9